

MODALITĂȚI DE PETRECERE A TIMPULUI LIBER PENTRU TINERII DIN ȚARA NOASTRĂ

CRISTINA LEOVARIDIS
ROXANA ANTIMIU

Articolul de față își îndreaptă atenția asupra modalităților de petrecere a timpului liber de către tinerii din mediul urban din România. În ultimele decenii a avut loc o trecere de la definirea timpului liber ca o dimensiune temporală situată în exteriorul timpului dedicat activității profesionale și a treburilor gospodărești la descrierea timpului liber din perspectiva dezvoltării umane la nivel intelectual și spiritual. O parte semnificativă a articolului este dedicată clasificării funcțiilor timpului liber, factorilor care influențează modelarea formelor de petrecere a timpului liber, durata dedicată; modalităților de petrecere a timpului liber în cadrul segmentelor vizate printr-o analiză secundară de date statistice. Cercetarea empirică, de tip calitativ, este realizată pe bază de ghiduri de interviu semistructurate, aplicate față în față, pe de o parte unui lot de tineri români cu vârste cuprinse între 25 și 35 de ani, din mediul urban, segmentat pe diferite statuturi civile – necăsătoriți, căsătoriți, cu copii și fără copii, iar pe de altă parte unor reprezentanți ai unor instituții ce oferă servicii de petrecere a timpului liber.

Cuvinte-cheie: timp liber, tineri, consum cultural, muncă neplătită.

TIMPUL LIBER – DELIMITĂRI CONCEPTUALE ȘI FACTORII CARE ÎL INFLUENȚEAZĂ

Aparent ușor de definit, *timpul liber* are în literatura sociologică de specialitate mai multe definiții. De regulă, acestea se bazează pe distincția între *munca plătită* și *restul timpului* care este considerat *timp liber*. Numeroși autori au ajuns la concluzia că timpul liber reprezintă timpul nelucrător, mai precis acel spațiu temporal diferit de timpul destinat muncii: conform lui Francisc Albert, timpul liber simbolizează lipsa unei forțări, a unei obligații și o delimitare clar definită față de timpul dedicat carierei (Albert, 1970). Cu alte cuvinte, timpul liber este exprimat ca o înșiruire de preocupări ce reprezintă ingredientele necesare ale existenței omenești, care se derulează extern de munca propriu-zisă și de îndeletnicirile relaționate cu redarea forței de muncă (Oprescu, 1981). Aceste definiții abordează timpul liber în raport doar cu timpul de muncă (profesional); astfel, „se așază semnul de egalitate între

Adresele de contact ale autorilor: Cristina Leovaridis, Roxana Antimiu, Facultatea de Comunicare și Relații Publice, Școala Națională de Studii Politice și Administrative (SNSPA), Bd. Expoziției, nr. 30A, București, România, e-mail: cristina.leovaridis@comunicare.ro; antimiu.

timpul liber și timpul din afara muncii” (Angelescu și Jula, 1997: 22). În aceeași perspectivă, în opinia simțului comun, timpul liber se reflectă ca un constituent advers unor idei semnificative, precum aspectul profesional și cultura (Angelescu și Jula, 1997).

Definițiile mai actuale, ceva mai riguroase, fac distincție între *munca plătită*, *munca neplătită de acasă* și *timpul liber*. Joffre Dumazedier consideră timpul liber ca fiind ansamblul de ocupații cărora persoana li se poate consacra benevol, fie pentru a se odihni, fie pentru a se distra, fie pentru a-și îmbogăți informația sau a-și lărgi formația în mod dezinteresat, participarea sa socială, voluntară sau capacitatea sa liber-creatoare, după ce s-a eliberat de obligațiile profesionale, familiale și sociale (apud Mărginean, 2006). Utilizând același sens al conceptului și Institutul Național de Statistică definește timpul liber ca timpul rămas din cele 24 de ore, după efectuarea îngrijirii personale (somm, bolnav în pat, servit masa, spălat și îmbrăcat, alte activități de îngrijire personală), a muncii ca activitate economică, studiului, îngrijirii gospodăriei și familiei (gestionarea produselor alimentare, întreținerea gospodăriei, construcții și reparații, cumpărături și servicii, îngrijirea copiilor, ajutor acordat unui membru adult al gospodăriei, grădinărit și îngrijirea animalelor etc.) și călătoriilor în scop de muncă sau studiu. Timpul liber include activități precum: muncă voluntară și întruniri; viață socială și divertisment inclusiv activități culturale; activități sportive, hobby-uri și utilizarea calculatorului; mass-media (citit, privit la TV, radio) (INS, 2013).

Se poate observa o evoluție de la definirea acestuia ca interval situat în afara celui dedicat activității profesionale și treburilor gospodărești, la descrierea timpului liber din perspectiva dezvoltării umane la nivel intelectual și spiritual: „Timpul liber apare ca un element constitutiv al mediului temporal al existenței sociale, ca o parte a timpului nelucrător – considerat în limitele unei zile, precum și în limitele vieții individuale – timp de mărime și conținut variabil, în care predomină obligațiile interioare față de cele exterioare și care poate fi utilizat în vederea refacerii și dezvoltării capacităților fizice și spirituale, în vederea dezvoltării multilaterale a personalității umane” (Albert, 1970: 148).

Timpul liber reflectă durata rămasă în urma sarcinilor de la locul de muncă și a atribuțiilor gospodărești incluzând activități recreative, de divertisment, de consum cultural în cadrul instituțiilor destinate activităților culturale, odihnă și deprinderea unui hobby (Vasile, 2010). Astfel, timpul liber cuprinde perioada în care ființa umană nu este supusă unor îndatoriri, sarcini pe care să fie nevoită să le îndeplinească, este „ceva în afara obligațiilor umane, un fel de spațiu al deplinei libertăți individuale” (Albert, 1970: 97).

În aceeași accepțiune, timpul liber include, pe lângă activitățile civice, și pe cele religioase: „timpul liber reprezintă o categorie reziduală. Este timpul care rămâne după satisfacerea condițiilor pentru menținerea corpului într-un stadiu acceptabil de sănătate și acceptabil social, după desfășurarea activității în economie și după realizarea responsabilităților casnice și familiale. Timpul liber include, de asemenea, activitățile explicite, dar și timpul folosit spre exemplu pentru activități religioase și civice” (Roman, 2006: 65).

În plus, OECD (2009) menționează că timpul liber poate fi definit în termeni de *timp*, de *activități* și de *stare de spirit*: timpul liber este acel timp lipsit de obligații și necesități, în care se desfășoară activități pentru care nu putem plăti pe cineva să le facă pentru noi și nu suntem obligați să le facem dacă nu vrem; ca activități de „timp liber”, raportul OECD enumeră pe cele incluse în această categorie de către majoritatea oamenilor (privitul la TV, practicarea sau vizionarea activităților sportive, cititul, vizionarea de filme etc.); ca stare de spirit, timpul liber presupune angajarea în activități plăcute sau distractive.

Alți autori accentuează mai ales această a treia dimensiune: „Timpul liber înseamnă, poate, întreaga activitate ludică cu care îl umplem, dar, înainte de asta, înseamnă libertatea de a-ți pierde timpul, de a-l *omorî* dacă e nevoie, de a-l cheltui în pură pierdere” (Baudrillard, 2008: 198).

Institutul de Cercetare a Calității Vieții atrage atenția tocmai asupra relativității oricărei definiții a timpului liber, relativitate determinată de valorile fiecărui individ: „O zi obișnuită se împarte între serviciu (unde este cazul), treburi gospodărești – inclusiv obligațiile familiale și timpul dedicat propriilor interese. Este dificil să trasăm o graniță clară între aceste capitole: unele persoane își definesc viața prin prisma carierei, fiind foarte probabil ca mare parte din preocupările în afara orelor de serviciu să vizeze dezvoltarea în acest plan; unele persoane valorizează foarte mult familia și ar face orice pentru a-și petrece mai mult timp cu rudele și copiii; alte persoane au anumite pasiuni fiind pregătiți să și le satisfacă cu prioritate, lăsând în plan secundar alte roluri sociale” (Mărginean și Precupețu, 2011: 68).

Conform literaturii de specialitate, pot fi atribuite timpului liber trei funcții principale (Aluaș și Drăgan, 1971): *odihna* (destinderea) – care eliberează de oboseală, *divertismentul* – care eliberează de plictiseală și *dezvoltarea personalității* – care eliberează de automatismele gândirii și acțiunii cotidiene, folosite în special în muncă.

Odihna semnifică o oportunitate cu scopul restaurării puterilor indispensabile, a abilităților fizice și psihice (Albert, 1970). Odihna deține în sens restrâns atribuția de a îmbunătăți starea fizică a unui individ, de a elimina senzația de osteneală, de trudă dobândită în urma unor sarcini profesionale sau a altor activități întreprinse în cadrul realității cotidiene (Oprescu, 1981). Pentru conservarea unui sistem fiziologic în parametrii normalității, este necesar ca în contextul timpului liber, individul să acorde o atenție sporită relației odihnă – sănătate.

Francisc Albert evidențiază ca funcție a timpului liber și funcția frumosului și a recreației, mai precis divertismentul. Funcția estetică-distractivă a timpului liber are menirea de a înlătura plictiseala fie prin intermediul vieții cultural-artistice – cinematografe, spectacole de teatru, operă, lectură, concerte, fie prin apelul la recreație – călătorii, excursii, drumeții în aer liber. În cadrul funcției estetice-recreative, o activitate de mare valoare formativă este lectura (Albert, 1970).

Așadar, timpul liber nu mai reprezintă doar o simplă prelungire a orelor petrecute la locul de muncă, ci are un rol esențial în dezvoltarea personalității unui individ (Oprescu, 1981), prin „consum intelectual (frecventarea teatrelor, muzeelor,

concertelor, lectură, educație), consum recreațional (vacanțe, weekend-uri), obiceiuri familiale relații interpersonale în afara familiei” (Zamfir și Rebedeu, 1989: 36), îndeplinind astfel numeroase funcții care permit unei persoane să dețină o stare fizică și de spirit armonioasă.

Unii autori sunt de părere că principalii factori care ne influențează alegerile în ceea ce privește modalitatea de petrecere a timpului liber sunt resursele materiale, aspectul economic fiind cel care dictează utilizarea timpului liber și durata destinată acestuia (Albert, 1970); „sume de bani de care dispun și pe care le cheltuie” (Luca, 2013: 205) oamenii afectează modurile de petrecere a timpului liber.

În consecință, activitatea profesională este un prim factor de luat în calcul, deoarece statutul financiar este determinat în primul rând de aceasta, de aceea numărul zilelor, dar și numărul orelor petrecute la serviciu, trebuie luate în calcul (Robinson și Kestnbaum, 1999). Astfel, și alegerea profesiei are impact asupra modalităților de petrecere și a cantității timpului liber: o persoană pasionată de profesia sa va fi tentată să își petreacă o perioadă mai îndelungată la locul de muncă pentru îndeplinirea tuturor obiectivelor organizaționale, iar timpul liber se va situa pe un loc secund; desigur, și mobilitatea profesională va influența cantitatea de timp liber rămasă.

Și gradul de instruire ocupă un loc central în modelarea formelor de desfășurare a timpului liber: persoanele cu studii medii dețin o pondere mult mai ridicată de satisfacție, de mulțumire cu privire la modul de utilizare a timpului liber, pe când persoanele cu studii superioare exprimă o satisfacție mai scăzută; acest lucru poate fi explicat prin faptul că timpul liber îndeplinește funcțiile de relaxare, dar și de autorealizare în planul carierei (Zamfir și Rebedeu, 1989). Și statutul afectează modalitățile de petrecere a timpului liber: persoanele cu un status superior vor adopta un consum cultural care „poate fi definit prin activități aparținând culturii înalte: mersul la teatru, la muzee, concerte, expoziții de artă, dar și activități cu implicare artistică (pasiune pentru pictură, sculptură, dansuri sau artă fotografică)” (Mitulescu, 2008: 94).

Ciclurile din viața unui individ au un impact major asupra desfășurării timpului liber: evenimentele semnificative precum căsătoria, nașterea copiilor generează stiluri diverse de viață. S-a sesizat că oficializarea relației unui cuplu și apariția copiilor afectează practicarea unui sport și recurgerea la călătorii în timpul liber. Cu toate acestea, când copiii se maturizează se poate reîntoarce ocazia de a practica aceste activități (Zamfir și Rebedeu, 1989). „Tranziția spre noul statut de părinte impune constrângeri considerabile în ceea ce privește timpul liber, în special al mamelor” (Becker și Lois, 2013: 663).

Vârsta afectează și ea formele de petrecere a timpului liber, astfel tinerii sunt cei care optează cel mai frecvent pentru o călătorie în afara țării (Mitulescu, 2008).

Conform distribuției pe genuri, există diferențe semnificative în privința diferitelor activități: bărbații dețin obiceiul de a-și desfășura timpul liber în incinta locuinței, în vreme ce femeile preferă spațiile outdoor, explicația fiind și faptul că

bărbații petrec mai multe ore la serviciu în comparație cu femeile, iar femeile se ocupă în incinta locuinței de treburile gospodărești și de îngrijirea copiilor și a altor dependenți. Instituțiile pe care le implică lectura (biblioteci, librării), dar și alte spații ce aparțin culturii înalte (muzeele, sălile de teatru, operă) sunt vizitate în mare parte de femei, pe când bărbații preferă activitățile de bricolaj, de realizare a unor reparații în jurul locuinței, cu toate că acest trend *hand-made* a fost îmbrățișat în ultima perioadă și de femei (Luca, 2013).

Un alt factor care afectează cantitatea și modul de ocupare a timpului liber este și mediul de rezidență – deși doar o mică parte dintre ei, tinerii de la sate aleg să practice dansurile populare în timpul liber și să se îngrijească de treburile gospodărești, în timp ce tinerii din marile orașe ale țării preferă spațiile publice (cafenelele, pub-urile, restaurantele, barurile, fast-food-urile) pentru a socializa (Luca, 2013), bucurându-se de o mult mai mare varietate de modalități de desfășurare a timpului liber. Activitățile de *loisir*, consumul cultural și nivelul de educație sunt trei elemente generate în principal, de mediul de proveniență; posibilitățile sunt mult mai reduse în mediul rural (Vasile, 2010), pe când probabilitatea de a avea la dispoziție o paletă mult mai extinsă de forme de utilizare a timpului liber este mult mai mare la orașe.

Astfel, putem conchide că „structura timpului liber este influențată de caracteristici sociodemografice (sex, vârstă, stare civilă), nivel de instruire, grad de cultură, ocupație, nivelul veniturilor, condiții de locuit și de transport, condiții culturale (tradiții, obiceiuri), factori subiectivi (aptitudinile, dorințele, năzuințele individului, accepția pe care o dă fiecare timpului liber, gradul de angajare la viața socială și politică)” (Angelescu și Jula, 1997: 219).

CONTEXTUL SOCIOECONOMIC AL PETRECERII TIMPULUI LIBER ÎN ROMÂNIA COMUNISTĂ

În perioada comunistă, în țara noastră cetățenii care la momentul respectiv obținuseră o nouă reședință în zonele urbane erau în realitate cei care plecaseră de la munca agricolă și de la activitățile meșteșugărești specifice mediului rural din care proveneau. Acești indivizi au fost nevoiți să se acomodeze la un nou stil de viață, la un nou program de muncă într-un interval prestabilit, desprinzându-se de constrângerile normelor, obiceiurilor, tradițiilor caracteristice vieții rurale. Consecutiv unei durate de comportament achizitiv în vederea înfăptuirii noii gospodării situată în marile orașe, indivizii descoperă hedonismul ascuns în petrecerea timpului liber. Comportamentul achizitiv de bunuri și servicii care să le satisfacă noilor orașeni nevoile și dorințele a fost cel care a caracterizat tranziția de la mediul rural tradițional la cel urban.

Conștientizarea prezenței timpului liber în viața cotidiană a indivizilor a venit aproape de la sine ca o consecință a constrângerilor de ordin profesional, 6 zile pe

săptămână era imperios ca salariații să se prezinte la locul de muncă, precum și ca o repercusiune directă a actualei modalități de locuire într-o continuă expansiune în mediul urban, și anume apartamentul dintr-o clădire de blocuri, care limitează aria ocupațiilor extraprofesionale. Comparativ cu zonele rurale în care timpul liber se desfășura predilect în zilele de duminică și în alte sărbători de importanță religioasă, în zona urbană timpul liber era localizat în cadrul duratei rămase consecutiv îndeplinirii obligațiilor profesionale, duminică și alte sărbători oficiale profane.

În marile orașe, viețuind împreună la serviciu sau în blocurile de locuință, sunt copiate comportamentele de timp liber, noul cetățean urban provenit din regiunile rurale elaborează forme inovative de petrecere a timpului liber: în cadrul locuinței: ascultarea radioului sau a muzicii („pe rafturi, alături de discuri care conțin numai muzică permisă, găsesc colecții de valsuri și tangouri celebre, romane, discuri cu muzică ușoară și populară românească, muzică clasică, și foarte rar, câte un disc de muzică folk, pop-rockul românesc se prezintă mai degrabă discret” – Pârvulescu, 2015: 67), vizionarea programelor de televiziune și a unui minifilmuleț despre realizările conducătorului din perioada comunistă alături de călătoriile întreprinse de acesta pe întreg continentul (Pârvulescu, 2015), întâlniri și petreceri cu membri ai familiei și prieteni, organizarea majoratelor, a zilelor de naștere, lecturarea ziarelor, dar și activități în afara locuinței: vizionarea spectacolelor de teatru, a concertelor de la Ateneu, vizitarea barurilor și a restaurantelor, vizionarea filmelor la cinematograful, plimbările în parcuri, pe bulevarde, patinajul. Încep să prindă contur zonele de agrement, stațiunile turistice românești încep să se bucure de un număr ridicat de vizitatori. Femeile se ocupă de treburile casnice, îngrijirea copiilor, la care sunt cumulate și orele petrecute la locul de muncă: în perioada aferentă regimului comunist „bărbații dispun de un timp liber semnificativ mai mare decât femeile” (Roman, 2006: 67).

Unii autori realizează o divizare a populației din timpul regimului comunist în: muncitori, funcționari și intelectuali. Pentru fiecare categorie descrisă sunt enumerate principalele modalități de petrecere a timpului liber specifice perioadei respective: muncitorii își petrec timpul liber „cu activități gospodărești (în proporție de 61% din timp). Privesc la televizor – unde preferă să vadă mai ales filme artistice polițiste în serial și ascultă muzică ușoară. În rest, citesc reviste, și eventual, romane de dragoste” (Miron, 1996: 26). Putem remarca faptul că în cazul acestui segment este preferată funcția estetic-recreativă a timpului liber.

În cazul funcționarilor „cea mai importantă sursă de informație asupra produselor este vizita prin magazine, compararea prețurilor și discuțiile cu prietenii – practici mari consumatoare de timp. Cea mai mare parte (40%) se arată sociabili și preferă să meargă la petreceri decât să stea acasă. Le plac petrecerile în care pot găsi parteneri de conversație (57%). Citesc și privesc la televizor tot atât de mult timp ca și muncitorii. Ziarele pe care le citesc sunt predominant de informație generală. În timpul liber ei desfășoară diverse activități pentru un venit suplimentar și fac sport (10–15%). Preferă să privească filme la video în loc să urmărească emisiuni TV

prin satelit, filmele înregistrate pe casete fiind deja traduse și implicând un efort de decodificare mai ușor decât emisiunile TV (străine) recepționate prin satelit. Ascultă cel mai mult muzică ușoară, pentru că, timpul liber, spun ei trebuie să arate, în general cât mai vesel și fără griji” (Miron, 1996: 28). Se poate observa o predilecție pentru funcția estetic-recreativă și cea estetic-distractivă a timpului liber.

În ceea ce privește categoria intelectualilor, „jumătate dintre respondenți se declară în favoarea relațiilor cu oameni influenți și le place să organizeze petreceri. Preferă să meargă în vizite la prieteni (44%) și mai puțin să meargă la cinematograful sau la teatru (13–17%). A petrece bine undeva înseamnă pentru ei să fie invitați la masă (87%). În ceea ce privește timpul liber, își planifică de obicei activitățile pe a doua zi (68%) și, pe cât posibil, nu fac acțiuni neprogramate. Folosesc timpul liber relativ echilibrat: fac gospodărie (68%), urmăresc emisiuni TV (44%), dar și muncesc destul de mult pentru un venit suplimentar (32%) și citesc (48%). Ei urmăresc frecvent emisiunile tipic moderne, cum sunt emisiunile informative lungi, vizionează filmele de lungime normală și practică întâlnirile sociale la domiciliu” (Miron, 1996: 37–38).

De asemenea, în timpul regimului comunist deplasările în exteriorul zonei de reședință aveau ca destinație stațiunile turistice, acestea fiind destinațiile tipice favorite; excursiile la mare sau la munte nu mai erau ieșite din tipare, ci o vacanță într-o destinație precum Delta Dunării reprezenta un element de noutate, se adresa celor care erau pregătiți să își petreacă timpul liber într-un mediu propice sălbăticiiei (Părvulescu, 2015).

MODALITĂȚI DE PETRECERE A TIMPULUI LIBER ÎN PERIOADA CONTEMPORANĂ – ANALIZĂ SECUNDARĂ DE DATE STATISTICE

Reorganizările societății românești la nivelul valorilor, tradițiilor, obiceiurilor, a culturii în sens larg și a stilului de viață, în circumstanțele reformării sociale petrecută după revoluția din decembrie 1989, a afectat segmente diverse din cadrul populației. Oamenii au fost surprinși de noi scenarii, atribuții pe care trebuie să le joace într-o economie de piață (Luca, 2013).

Factorii care au favorizat dezvoltarea conceptului de timp liber după anul 1989 sunt reprezentați de: scăderea săptămânii de lucru la 5 zile lucrătoare, deosebirea între nivelurile de instrucție ale indivizilor, varietatea ofertelor și serviciilor dedicate timpului liber, oportunitatea de a își petrece vacanțele în străinătate, resuscitarea religiei. Cu toate acestea au existat și factori negativi care au restrâns diferite forme de desfășurare a timpului liber: problemele economice de după prăbușirea regimului comunist, rata crescută a șomajului, neimplicarea statului în evoluția timpului liber, tulburările prezente în rândul populației după revoluția din 1989, sentimentele de nesiguranță, teamă resimțite de cetățenii țării.

Mircea Comșa (2006) a clasificat populația de naționalitate română în 12 tipologii: optimiștii săraci (7%), optimiștii bogați (5%), integrații pesimiști (18%),

integrații optimiști (18%), pensionarele sărace (15%), bogații moderni (7%), integrații tradiționali (3%), integrații comuni (5%), pesimiștii bogați (7%), superpesimistele sărace (4%), superpesimiștii (7%), pensionarele bolnave (9%). Acest studiu a relevat faptul că întreaga populație citește ziare mai puțin (31% deloc), ascultă radio (67%), citește cărți mai puțin (48% deloc). Aproape toți indivizii merg rar la teatru, cinema, spectacole, operă, operetă, muzică clasică, discotecă, nu fac sport, nu merg la bar/restaurant (34%). 20% din populație și-au petrecut în ultimul an o perioadă de timp (vacanță) într-o altă localitate din România (indiferent dacă la prieteni, rude, la munte, mare sau o altă stațiune). Iar 3% din eșantion își petrec concediul în afara țării.

Conform unui studiu realizat de Daedalus Consulting (2007), 76,6% din populația României prefera să asculte muzică în timpul liber din weekend, deoarece această activitate poate fi combinată cu o altă, 70,4 % dintre români se uitau la televizor mai mult de 3 ore în zilele de weekend, 67,3% dintre indivizi preferau să facă cumpărăturile în weekend, 27,1% dintre persoanele din mediul urban preferau să meargă la slujbele de duminică; 52,7% dintre români aveau o nevoie acută de socializare, așa că își petreceau timpul liber din zilele de sâmbătă sau duminică în compania prietenilor sau își vizitau rudele.

Pentru anul 2010, datele arată că populația României a oferit o atenție sporită petrecerii timpului liber în cadrul familiei, grupul primar reprezentând cel mai important grup de sprijin pentru individ. Astfel, „relațiile din familie constituie o dimensiune a vieții personale pe care vasta majoritate a populației o evaluează în mod pozitiv” (Mărginean și Precupețu, 2010: 127). Așadar, cetățenii români preferau să își petreacă timpul liber purtând discuții cu ceilalți membri ai familiei sau vizitându-și rudele în zilele de weekend.

În ultimii ani, studii asupra petrecerii timpului liber de către tineri au fost elaborate de compania D&D Research (2008), în colaborare cu agenția de publicitate Leo Burnett, denumite *Leo Youth I și II*. Studiul a identificat cinci categorii diferite de public: tânărul de modă veche (29,7% dintre tineri), ambițiosul calculat (19,2%), pesimistul confuz (17,2%), oportunistul (15,2%) și rebelul de cartier (17,9%). Datele rezultate sunt reprezentative pentru tinerii cu vârste cuprinse între 16 și 24 de ani din orașele mari din țară, de peste 100 000 locuitori. Tânărul de modă veche este un tradiționalist incurabil, cumpătat în legătură cu toate aspectele vieții sale, nu cheltuiește pe distracție, pune mare preț pe timpul petrecut la muncă și nu este interesat de funcția estetic-recreativă a timpului liber, marea majoritate a acestui segment este de genul feminin. Ambitișosul calculat se străduiește din răspuțeri să își îndeplinească obiectivele, iar libertatea sa economică este rezultatul timpului neîntrerupt petrecut la locul de muncă și a absenței timpului liber, a abandonat distracția și viața personală în avantajul locului de muncă. Pesimistul confuz denotă o atitudine pesimistă față de societate, sistemul de educație, viitor, nu are încredere în forțele proprii, fiind și motivul pentru care nu știe pentru ce carieră să opteze și își duce existența din veniturile părinților; timpul liber și-l dedică pasiunilor lui, cumpărăturilor și prietenilor, stă mult pe Internet, mai ales noaptea pe messenger,

și simte nevoia să fie mereu la curent cu ceea ce se întâmplă. Oportunistul este tânărul care nu știe în ce direcție se îndreaptă viața lui profesională, își desfășoară timpul liber cu prietenii, se distrează, se preocupă îndeseobi de noile gadget-uri și de tehnologie în general, se întreține cu ajutorul veniturilor părinților, bani pe care îi cheltuiește pe distracție și pe aspectul vestimentar. Rebelul de cartier este tânărul care nu dorește să se supună regulilor și normelor societății, nu are un loc de muncă, în timpul liber ascultă muzică, în special hip hop, membrii categoriei sunt predominant de gen masculin și au sub 20 de ani (D&D Research, Leo Burnett, 2008).

Un alt studiu realizat pentru a identifica modalitățile preferate de petrecere a timpului liber de către tinerii români, în anul 2008, constata că dacă părinții lor aveau o predilecție pentru presa scrisă, cărțile pe care le puteau împrumuta de la bibliotecă, tinerii respondenți preferă comunicarea virtuală, să își petreacă timpul liber cu ajutorul Internetului, a diferitelor site-uri, publicații online, blog-uri. Doresc să își petreacă timpul liber în afara locuinței, astfel că spațiile publice, cele situate în afara locuinței, sunt locuri predilecte ieșirilor cu prietenii pentru a se distra, a comunica, a socializa, a interrelaționa și, totodată, a se preocupa de componenta cognitivă, de învățare (Mitulescu, 2008). Tinerii „vor asculta muzica care este la modă în Occident sau în SUA, vor viziona filme străine, cu predilecție cele americane, vor mânca în restaurante de tip fast-food” (Mitulescu, 2008: 38).

Conform unei alte cercetări întreprinse în 2008 pe un eșantion de persoane cu vârste cuprinse între 15 și 35 de ani, numărul tinerilor care optează să își petreacă timpul liber în fața ecranelor TV a crescut semnificativ ajungând la 80%. 33% dintre tineri nu fac sport, 24% practică sportul de 2–3 ori pe săptămână și alți 13% fac sport zilnic. 60% dintre tineri își petrec timpul liber acompaniați de prieteni. De 2–3 ori pe lună tinerii merg în cluburi și baruri (33%, respectiv 40%). Aproximativ jumătate dintre tineri au obiceiul de a merge în excursii și concerte de muzică modernă de 2–3 ori pe an. Circa 70% din acest segment nu frecventează sălile de teatru și cinema. Aproximativ o treime utilizează zilnic Internetul ca sursă de comunicare și informare (Plăeșu și alții, 2008).

Potrivit unui studiu recent, realizat în 2016, tinerii din generația Y sunt motivați de un echilibru între muncă și viața privată, doresc să aibă timp liber pentru a îl investi în hobby-uri, vor să muncească în medii de lucru în care atmosfera să fie una armonioasă, relaxantă; sunt interconectați prin intermediul rețelelor sociale, cu ajutorul cărora comunică cu prietenii. De asemenea, nevoia de socializare este acută, fapt pentru care în timpul liber îi întâlnim frecvent în compania prietenilor sau a colegilor de serviciu, cu care au legat prietenii sau au descoperit că se bucură de hobby-uri comune (SNSPA, 2016).

În urma trecerii în revistă a acestor cercetări, putem remarca faptul că tinerii preferă modalitățile pasive de petrecere a timpului liber: vizionarea emisiunilor TV, ascultarea radio-ului și a muzicii, navigarea pe Internet, în defavoarea exercițiilor fizice și a consumului cultural – mersul la teatru, operă, cinematograful.

Potrivit *Barometrului de Consum Cultural 2008*, românii nu erau adepții unui consum intelectual, aceștia nu frecventau sălile de teatru, muzee, operă, cinematograful.

În decursul anului 2008, „65% dintre respondenți spun că nu vizitează niciodată frecvent muzee și expoziții”, iar „79% nu obișnuiesc să meargă la cinematograful” (CCDC, 2008: 109). Cele mai populare activități de petrecere a timpului liber erau cele de îngrijire corporală, de mers la discotecă/club și mall. Cei mai mulți (39%) participau de câteva ori pe lună la una dintre aceste activități, iar 21% mergeau maxim o dată pe lună la una dintre activitățile enumerate anterior (CCDC, 2008).

Populația României cu vârsta de peste 18 ani își desfășoară timpul liber relativ pasiv, se implică rar în practicarea unui sport, aspect menționat și în cel mai recent *Barometru de Consum Cultural 2015*, în care Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală a constatat că în anterioarele 12 luni, 72% din respondenți nu au practicat niciun sport de întreținere și 64% nu au participat la nicio competiție sportivă; fac însă ceva mai des plimbări în parcuri și excursii în afara localității. Din punct de vedere al consumului cultural, 89% nu au fost la nicio operă/operetă, 65% la nicio piesă de teatru, 61% la niciun film la cinema în ultimele 12 luni (INCFC, 2016).

În perioada septembrie 2011–septembrie 2012, Institutul Național de Statistică a întreprins o cercetare din care a rezultat că în cursul săptămânii populația de 10 ani și peste are mai puțin timp liber în zilele lucrătoare, cu 2:11 ore față de zilele de odihnă (circa 4 ore față de 6 ore în zilele de odihnă). „Comparativ cu bărbații, femeile au mai puțin timp liber zilnic, atât în zilele de odihnă, cât și în zilele lucrătoare (3:40 ore față de 4:23 ore în zilele lucrătoare, respectiv 5:41 ore față de 6:46 ore în zilele de odihnă)” (INS, 2013: 1). Tinerii de 15–24 de ani studiază zilnic 2:58 ore, mai puțin față de copiii de 10–14 ani, care alocă studiului în medie zilnic 5:06 ore. Salariații lucrează zilnic în cursul săptămânii în medie 7:44 ore, față de patroni care lucrează ceva mai mult – 8:01 ore zilnic (INS, 2013).

Fundația Europeană pentru Îmbunătățirea Condițiilor de Viață și de Muncă (Eurofound) arată, conform cercetărilor sale realizate permanent în țările europene, că românii petrec 22 de ore pe săptămână (20 de ore bărbații și 24 de ore femeile) îngrijind copiii, foarte aproape de media europeană de 23 de ore, 15 ore pe săptămână (14 ore bărbații și 15 ore femeile) gătind sau făcând curățenie, mai mult decât media europeană de 11 ore, și 11 ore pe săptămână (9 ore bărbații și 12 ore femeile), îngrijind persoanele în vârstă sau cu dizabilități, mai mult decât media europeană de 8 ore; constatăm, în continuare, că aceste responsabilități revin la noi preponderent femeilor. Efectul acestor responsabilități casnice face ca 16% dintre angajații români (față de 14% dintre europeni în ansamblu) să declare că le este dificil să se concentreze la serviciu din cauza prea multor responsabilități familiale; pe de altă parte, și timpul petrecut la locul de muncă este considerat de români prea lung, 38% din ei (față de 30% în UE-27) declarând că le este dificil să își îndeplinească responsabilitățile familiale din cauza cantității prea mari de timp petrecut la locul de muncă (Eurofound, 2012). Datele din Sixth European Working Conditions Survey confirmă, 35% din angajații de la noi lucrează peste 40 de ore pe săptămână (față de 23% în UE per ansamblu), 50% între 35–40 ore/săptămână (48% în UE), iar 15% sub 35 de ore (23% în UE) (Eurofound, 2016).

CONSUMUL DE TIMP LIBER ÎN CAZUL TINERILOR BUCUREȘTENI DIN TREI CATEGORII SOCIODEMOGRAFICE

Metodologia cercetării

Cercetările calitative nu se fundamentează pe obținerea unor cifre, a unor procentaje, ele au ca principal scop obținerea unor descrieri, relatarea unor detalii cu privire la un eveniment sau la o situație socială particulară (Șandor, 2013). Ele garantează obținerea unor descrieri complexe, amănunțite din partea respondenților, sondează o problemă și îi oferă cercetătorului posibilitatea de a analiza situația prin prisma descrierilor realizate de subiecții supuși cercetării. Acestea se fundamentează pe investirea constrângerilor cotidiene (Chelcea, 2001). Cercetătorul este implicat în desfășurarea cercetării calitative, analizele sunt tematice și decurg din opiniile participanților vizavi de o situație problematică. Numărul subiecților este redus, deoarece prin descrierile ample oferite de indivizi prin intermediul unor procese interactive între cercetător și respondenți se poate ajunge la saturație.

Una dintre tehnicile specifice cercetării calitative este reprezentată de interviu, ca „tehnică de obținere, prin întrebări și răspunsuri, a informațiilor verbale de la indivizi și grupuri umane în vederea verificării ipotezelor sau pentru descrierea științifică a fenomenelor socioumane” (Chelcea, 2004: 150). Lucrarea de față va utiliza ca tehnică de cercetare interviul semistrukturat, cu întrebări prestabilite, în care intervievatorul îi prezintă tema respondentului, apoi conduce interviul în așa manieră încât să descopere informațiile care îl interesează. Astfel, acesta se poate abate de la întrebările predefinite și le poate înlocui cu altele pe parcurs, încât să primească răspunsuri relevante (Agabrian, 2004).

Obiectivul general al prezentei lucrări este reprezentat de identificarea modalităților de petrecere a timpului liber de către tinerii din mediul urban, grupați în trei categorii sociodemografice: celibatari, tinerii care au un partener (căsătoriți sau aflați într-o uniune consensuală), fără să aibă copii și tinerii căsătoriți care au copii. Cercetarea calitativă pe care am întreprins-o va avea două părți complementare: una bazată pe interviurile realizate printr-un ghid de interviu semistrukturat aplicat pe un lot de 45 de tineri bucureșteni cu vârste cuprinse între 25 și 35 de ani (15 tineri necăsătoriți; 15 tineri care au un partener, fie că sunt căsătoriți, fie că se află într-o uniune consensuală, dar fără copii și 15 tineri căsătoriți care au copii); și a doua bazată tot pe un ghid de interviu semistrukturat aplicat reprezentanților unor instituții ce oferă servicii de petrecere a timpului liber (R1 – reprezentant Serviciul de Informare, Arhivare al unui parc bucureștean; R2 – sociolog al unui muzeu bucureștean; R3 – coordonator promovare al unui teatru liric bucureștean, R4 – manager al unei cafenele din București; R5 – marketing specialist al unui lanț de librării din București, R6 – PR specialist al unui teatru dramatic bucureștean; R7 – responsabil cu PR-ul unui cinematograful bucureștean în aer liber.

Am realizat două cercetări pentru a compara răspunsurile celor două categorii de subiecți, respectiv ale celor trei categorii de tineri pe de o parte (ale căror inițiale

sunt fictive) și ale reprezentanților instituțiilor ce oferă servicii de petrecere a timpului liber (notați cu R1, ...Rn), pe de altă parte. Fiecare interviu a durat în medie 45–50 de minute, fiind realizate în iulie 2016. Lotul de subiecți a fost alcătuit prin metoda bulgărelui de zăpadă.

Obiectivele specifice ale prezentei cercetări constau în: identificarea tipurilor de activități preferate în timpul liber, comparativ pe cele trei categorii de tineri din mediul urban (celibatari, care au un partener – căsătoriți sau aflați într-o uniune consensuală și căsătoriți care au copii); identificarea factorilor care influențează cantitatea de timp liber a acestora; identificarea sumei de bani pe care o investesc în diferitele modalități de petrecere a timpului liber și intervalele de timp liber din cadrul unei săptămâni; identificarea persoanelor cu care aceștia își petrec cea mai mare parte a timpului liber.

Analiza datelor obținute prin interviuri realizate cu tineri bucureșteni

În ceea ce privește tinerii celibatari din mediul urban, toți cei 15 subiecți intervievați au răspuns la întrebarea „considerați că vă bucurați de suficient timp liber?” în unanimitate „Nu”. Motivul principal îl reprezintă orarul încărcat, programul solicitant de la job: „când vrei să îți clădești o carieră nu prea mai ai timp personal, în principiu timpul liber este foarte limitat și construit în funcție de orele petrecute la birou” (C. C., 26 de ani, celibatar); „nu cred că mă bucur suficient, mai ales în perioadele cu multe proiecte. Am un job care îmi solicită mult timp, cam 5 luni pe an, lucrez la o companie cu profil de recrutare și nu am timpul liber pe care mi l-aș dori. Aici mă refer, în special, la zilele din timpul săptămânii și unele din weekend în care trebuie să fiu prezentă la birou” (D. G., 26 de ani, celibatară); „nu consider că dispun de suficient timp liber din cauza programului de lucru fix de la ora 9:00 până la 17:30, cu toate acestea, consider că trebuie să existe un echilibru între cele două: muncă și timp liber. Dacă ești workaholic (dependent de muncă) renunți fără să vrei la multe plăceri din viață și atunci aproape că devii un robot.” (I. Ș., 25 de ani, celibatară); „nu chiar, m-aș bucura să am mai mult timp liber, dar, din păcate, jobul nu îmi permite, lucrez într-o agenție de publicitate și programul este încărcat din cauza portofoliul mare de clienți” (L. B., 29 de ani, celibatară); „nu prea, prea puțin spre deloc, motivul este serviciul de 8 ore pe zi plus drumul dus-întors, facultatea, deoarece frecventez cursurile de master care durează foarte mult timp” (O. N., 29 de ani, celibatară). Și tinerii căsătoriți sau aflați într-o uniune consensuală au declarat că la momentul actual nu se bucură de suficient timp liber, deoarece cariera reprezintă un inconvenient când se aduce în discuție timpul liber: „momentan nu consider că mă bucur de suficient timp liber fiind că jobul îmi ocupă marea majoritate a timpului liber” (A. N., 26 de ani, masculin, într-o uniune consensuală); „momentan nu dispun de cantitatea de timp liber dorită, însă programul de timp liber este structurat adecvat mărimii sale, important este ca și acel mic spațiu să îl putem fructifica în mod cât mai personal, original și să ne poate stimula ulterior pentru atingerea obiectivelor proprii” (C. C., 35 de ani, căsătorită). În rândul tinerilor

căsătoriți cu copii există și persoane care pot menționa că se bucură de oarecare timp liber, deoarece se află în concediul postnatal de creștere și îngrijire a copilului, care, cel puțin pentru o perioadă de timp determinată, le-a eliberat de stresul din mediul organizațional; la polul opus, se află persoanele care nu dispun de suficient timp liber, deoarece cariera reprezintă un segment important din existența lor, la fel și familia de procreare, în cadrul căreia îngrijirea copilului, dar și treburile casnice ocupă o mare parte din timp: „nu pot să spun, eu care am copil până într-un an, nu pot să zic că am timp liber, toată ziua sunt cu fetița pentru că este mult de lucru cu un copil așa de mic. Este foarte greu de vorbit de timp liber, țin foarte mult la nevoile copilului, la necesitățile ei când îmi organizez timpul” (I. D., 35 de ani, căsătorită, un copil); „din păcate, nu consider că am destul de mult timp liber cât să mă bucur de relaxare. Am un program destul de solicitant la birou” (G. C., 29 de ani, căsătorit, un copil); „nu prea. Mă ocup de copil și de activități de genul: curățenie, cumpărături, gătit” (I. G., 26 de ani, căsătorită, un copil).

În ceea ce privește întrebarea „de cât timp liber dispuneți în medie în zilele lucrătoare? Dar în weekend?”, 10 din cei 15 respondenți din segmentul tinerilor singuri au afirmat că dispun, în medie, de 4–5 ore libere în timpul săptămânii și de tot weekend-ul pe care pot să îl dedice activităților de recreere. La polul opus se află 3 respondenți care au declarat că în zilele lucrătoare nu pot spune că au timp liber, iar weekend-ul este cel pe care îl dedică în mod complet activităților de dezvoltare personală: „în zilele lucrătoare nu prea există timp liber. Muncesc într-o agenție de publicitate, între 8 și 12 ore pe zi, deci, când ajung acasă nu îmi mai permit să fac altceva decât să îmi fac un duș, să mănânc și să mă odihnesc, adică să adorm în următoarele 10 minute după ce m-am așezat în pat. Singurele zile din săptămână când pot vorbi de timp liber sunt sâmbăta și duminica pe care le am libere în totalitate” (L. B., 29 de ani, celibatară); „stai să mă gândesc, că nu am calculat niciodată cât aș putea să am, în zilele lucrătoare prea puțin spre deloc, muncesc și sunt studentă la un master din cadrul SNSPA, weekend-ul pot spune că îl am liber” (O. N., 29 de ani, celibatară). Tinerii căsătoriți au fost de părere că în timpul zilelor lucrătoare dispun de aproximativ 3–4 ore libere, iar în weekend timpul liber este restrâns nu de job, ci de îndeplinirea atribuțiilor casnice: „în principal nu am mari restricții asupra timpului. Reușesc de cele mai multe ori să mi-l organizez așa cum vreau eu. Prin urmare, dacă simt nevoia acută de timp liber, îmi pot face. Pot spune că reușesc să îmi aloc 3–4 ore în timpul săptămânii după job și cursurile la care reușesc să ajung la facultate, și în weekend cam 7–8 ore după ce ajut la îndatoririle gospodărești, în principal la cumpărături” (L. V., 30 de ani, căsătorit). Tinerii căsătoriți care au copii au stabilit că se bucură în medie de 2–3 ore libere în timpul săptămânii, după ce și-au îndeplinit responsabilitățile de la birou, după ce îi însoțesc pe cei mici de la grădiniță/școală spre casă, și de aproximativ 8 ore în weekend, după terminarea treburilor casnice, a gătitului etc.: „în zilele lucrătoare 2 ore, timp liber înseamnă că ies cu copiii în parc după ce i-am luat de la grădiniță. În weekend puțin mai mult, după ce terminăm cu treburile prin casă, ne mai jucăm cu fetițele” (E. D., 35 de ani, căsătorită, doi copii).

Referitor la întrebarea „ce vă place să faceți în timpul liber din timpul săptămânii? Dar în weekend?”, marea majoritatea a subiecților singuri au declarat că preferă să vizioneze un film, un serial sau un documentar, fie la TV, fie pe calculator prin Internet, fie prin achiziționarea unui DVD sau chiar la cinematograful. De asemenea, aceștia acordă timp semnificativ și lecturii, pun mare accent pe dezvoltarea personală și pe informarea dobândită cu ajutorul cărților. O altă modalitate predilectă de desfășurare a timpului liber o reprezintă navigarea pe Internet sau utilizarea diverselor rețele sociale (Facebook, Skype) prin intermediul cărora pot intra în contact cu prietenii, cu rudele aflate la distanță. Observăm predominarea funcției estetico-distractive (conform lui A. Francisc) a timpului liber din zilele lucrătoare, în cazul tinerilor necăsătoriți, divertismentul joacă un rol primordial în înlăturarea stării de anosteală, de oboseală: ei aleg să își desfășoare timpul liber în mod pasiv, vizionând filme, navigând pe Internet, discutând în mediul virtual; filmele, dar și discuțiile din mediul virtual fiind cele care înlătură starea de oboseală; dar acordă și o atenție sporită consumului cultural, prin lectură. În weekend, în schimb, activitățile sunt de natură activă, indivizii preferă să se recreeze alături de prietenii, rude: preferă să iasă în parc, în oraș, să facă drumeții în aer liber, să își viziteze rudele sau prietenii, să întreprindă diverse excursii în afara orașului, să meargă la teatru sau concerte. Așadar, în weekend activitățile favorite sunt cele active, remarcându-se un grad mai crescut de frecvență a activităților cultural-artistice – cinema, teatru, concerte: „în timpul săptămânii, de obicei, citesc și mă documentez pe teme de interes pentru mine, stau pe Facebook, discut pe Skype cu persoanele mai depărtate. Spre deosebire de zilele săptămânii, în weekend ies cu prietenii pe care nu i-am văzut de ceva vreme, îmi fac cumpărăturile de care am nevoie, ocazional merg la teatru, am timp să ies în parc sau să plec din oraș, am timp să fac lucruri handmade (genți, bijuterii), mă uit la filme, mai ies la alergat în parc” (D. G., 26 de ani, celibatară); „diferența între timpul liber din weekend și din timpul săptămânii este că în weekend poți să planuiești mai multe lucruri pe care să le faci într-o zi. Astfel, nu există neapărat o diferență în ceea ce aș face în timpul săptămânii față de ceea ce aș face în weekend. Totuși, prefer ca în timpul săptămânii, ceea ce fac să se încadreze până la maxim ora 23:00. În timpul săptămânii stau acasă, mă uit la filme, citesc. Excepție e Campionatul corporate de Darts care se desfășoară în acest sezon în zilele de marți, o dată la două săptămâni. În weekend, începând cu seara de vineri, îmi place să ies în oraș, fie la suc, fie la un vin. De cele mai multe ori se lasă cu dans până la 2–3 dimineața. Aceste ieșiri, însă, sunt rare, în medie o dată pe lună. Tot în weekend îmi place să ajung în acele zone din oraș la care ajung mai greu pentru că sunt mai departe față de locul în care stau. Poate fi vorba de un parc (Herăstrău) sau un magazin de decorațiuni (Ikea) sau un festival de muzică (Sound & Vision, Gara Regală Băneasa)” (I. Ș., 25 de ani, celibatară); „timp liber în timpul săptămânii nu există. În weekend, ies în oraș cu prietenii la o plimbare, în parc, în afara Bucureștiului, o mica evadare din aglomerația orașului nu strică. Îmi vizitez părinții sau vreo rudă care stă la curte și astfel putem sta la iarbă verde, la aer curat” (L. B., 29 de ani, celibatară); un singur respondent din cei 15 intervievați

a menționat faptul că frecventează lăcașurile de cult, rata de vizitare a bisericilor reducându-se dramatic: „când am puțin timp liber îmi place să citesc. În weekend, în timpul meu liber obișnuiesc să merg la câteva slujbe, duminica de la 8 până la 12, care sunt pentru odihna mea sufletească și după prânz, la fel, să citesc sau mai ieșim, ne mai întâlnim câțiva prieteni la o discuție, la un film, mai mâncăm ceva împreună sau câte o plimbare prin parc, acum că s-a încălzit” (O. N., 29 de ani, celibatară).

Cât privește opinia tinerilor căsătoriți sau care se regăsesc într-o uniune consensuală, aceștia preferă să iasă în oraș cu prietenii, componenta socială predominând. Ei recurg în timpul liber și la vizionarea de filme, la TV, calculator sau cinematograf. Funcția estetică-distractivă prin intermediul recreației, și anume al excursiilor, joacă un rol important în viața tinerilor căsătoriți, care pe perioada weekend-ului realizează drumeții, își vizitează rudele sau aleg să viziteze destinații turistice din interiorul țării. În cazul acestora putem observa și o preocupare sporită pentru consumul intelectual, în special pentru teatru și lectură: „de cele mai multe ori eu și soțul meu ne întâlnim cu diferiți prieteni la finalul zilei, mergem la o cafea, restaurant și povestim ce am mai făcut, ce mai este nou prin domeniul fiecăruia sau ce oportunități au mai apărut. Eventual putem ajunge și pe la un film dacă este ceva interesant” (A. G., 29 de ani, căsătorită); „mergem la teatru, concert, expoziții de artă, lectură, dar de cele mai multe ori mă retrag în lectură pe fondul muzical pe care îl solicită mintea și trupul meu în momentul acela. Weekend-ul este special, în general, începând cu sosirea primăverii în fiecare weekend călătorim, ieșim din București cu mașina personală și străbatem țara, în fiecare săptămână altă rută și alt traseu, munte, sate, evenimente culturale din alte orașe ale țării, excursii și escaladări montane până toamna târziu, iar iarna mai mergem la munte pentru ski” (O. M., 33 de ani, căsătorită). Din prisma tinerilor cu copii, activitățile preferate „se învârt” în jurul lumii copilului, aceștia preferă să facă plimbări în parc, drumeții în natură, să vizioneze filme pentru a se relaxa, iar în weekend întreprind activități mai complexe, se întâlnesc cu prietenii, realizează excursii în afara capitalei pentru dezvoltarea personală a copilului: „plimbările în parc, ieșirile în natură, iar în weekend întâlniri cu diverse grupuri de prieteni, cu diferite teme, mai ales de dezvoltare personală, activități pentru cea mică” (S. I., 35 de ani, căsătorită, un copil); „ieșim în parc și în weekend vizităm prieteni care au copii cu vârste apropiate” (I. D., 35 de ani, căsătorită, un copil); „în puținul timp pe care îl am în timpul săptămânii prefer să ies cu fetița în parc. În weekend, merg la film cu soția, uneori o luăm și pe cea mică. Mai rar, poate o dată pe lună, ne vedem cu prietenii de familie” (G. C., 29 de ani, căsătorit, un copil).

În ceea ce privește întrebarea „care sunt factorii care vă stabilesc cantitatea de timp liber pe care v-o petreceți?”, subiecții intervievați au răspuns cu toții că latura profesională este cea care deține cel mai mare impact asupra cantității de timp liber – programul încărcat de la birou, cele 8 ore de lucru, la care se pot adăuga orele suplimentare în cazul în care anumite sarcini sunt urgente, și orele destinate transportului până la locul de muncă: „lucrez în domeniul bursei de valori și una dintre principalele misiuni ale companiei este de a stabili relații pe termen

lung între investitori, mai precis clienți, și companii. Așa că sarcinile de la birou, noii clienți pe care trebuie să îi contactez și să îi conving să apeleze la serviciile noastre îmi ocupă cea mai mare parte din timp” (C. C., 26 de ani, celibatar). Pentru alți respondenți, și activitățile gospodărești (cumpărăturile, curățenia, gătitul) joacă un rol important: „jobul, lucrez în medie între 8 și 12 ore, ceea ce nu îmi permite să mai fac și altceva pe lângă, iar în weekend, chestiunile administrative: fac curat în apartament, merg și fac cumpărăturile pe o săptămână întreagă, având în vedere că în timpul săptămânii, fac doar cumpărături minore din cauza timpului restrâns și a oboselii, stresului de peste zi, gătesc” (L. B., 29 de ani, celibatară); „factorii care îmi influențează timpul liber sunt volumul de muncă, starea de sănătate care este vitală ca să îți pot continua orice altă activitate și durata zilei, nu îmi place iarna pentru că ziua este foarte scurtă, se întuneacă mult mai repede, și treburile administrative din casă” (D. G., 26 de ani, celibatară). Și sănătatea, menținerea unui echilibru psihologic și fiziologic reprezintă un criteriu esențial pentru aderarea la o modalitate diversificată de petrecere a timpului liber. Totodată, și gradul de instruire ocupă un loc central în modelarea formelor de desfășurare a timpului liber, astfel, persoanele cu studii medii dețin o pondere mult mai ridicată de satisfacție, de mulțumire cu privire la modul de utilizare a timpului liber, pe când persoanele cu studii superioare se află pe o treaptă de satisfacție mai joasă. În cazul tinerilor intervievați, doi dintre aceștia au susținut că activitatea academică le stabilește, alături de job, cantitatea de timp liber: „serviciul în primul rând, pentru că aici nu am cum să îl scot din schemă este de luni până vineri și cursurile de la master la fel, care ocupă timp, nu reușesc chiar la toate, dar 90% minim vreau să le acopăr. Fiecare zi este prinsă, rar scap sub orele 21:00–22:00” (O. N., 29 de ani, celibatară). Putem constata că și în cazul tinerilor căsătoriți, aspectul profesional și cel educativ reprezintă factorii cu cel mai semnificativ impact asupra cantității de timp liber. Pe loc secund se situează sarcinile casnice și nevoile partenerului de viață: „în principal, jobul cred că este factorul cel mai constrângător, este singurul care îmi mănâncă cel mai mult timp” (A. N., 26 de ani, masculin, uniune consensuală); „timpul liber depinde în mare măsură de activitățile în care sunt solicitat la firmă și de timpul petrecut la facultate, urmez cursurile unei a doua facultăți. La companie când trebuie să livrăm proiecte într-un timp limită, anulez orice idee de timp liber” (L. V., 30 de ani, căsătorit); „în primul rând, programul de la serviciu, în funcție de task-urile zilnice, programul de lucru se poate prelungi în detrimentul timpului liber. Apoi mai sunt și micile treburi gospodărești care trebuie făcute cu o regularitate aproape nemțească. După aceste prioritizări pot spune că începe să bată ceasul timpului meu liber” (S. U., 30 de ani, căsătorită). Potrivit opiniei tinerilor căsătoriți cu copii, nu doar profesia este cea care le diminuează cantitatea timpului liber, ci și nevoile și interesele celor mici: „petrecerea timpului liber ține foarte mult de opțiuni, cum le prioritizezi. Timp liber am doar atunci când doarme fetița, dacă mai este ceva în casă să se uite după ea” (I. D., 35 de ani, căsătorită, un copil); „stresul sau oboseala acumulate la birou. Iar cu familia este normal să îți petreci timpul liber, și cu copilul, atât timp cât este un copil dorit și vrei să crească într-un mediu frumos și cu destul de multă atenție” (L. M., 32 de ani,

căsătorită, un copil); „munca, deci serviciul, și datoriile din casă, deci gospodăria, cumpărăturile săptămânale, curățenia, gătitul” (P. A., 35 de ani, căsătorită, un copil).

La întrebarea „în medie, cât cheltuiți săptămânal pentru petrecerea timpului liber?”, marea majoritate a indivizilor au declarat că ei cheltuiesc între 100 și 200 de lei: „cheltuiesc maxim 100 de lei săptămânal pentru a achiziționa cărți, pentru că le îndrăgesc foarte tare, prefer să le adaug în biblioteca mea de acasă și nu să le împrumut de la vreo bibliotecă publică. Și, după cum ți-am spus, redactez articole pentru un site, așa că multe dintre cărți le folosesc ca sursă de inspirație” (A. D., 29 de ani, celibatară); suma maximă pe care un respondent o oferă pentru a își petrece timpul liber fiind de 500 de lei: „pot spune despre mine că sunt o persoană foarte sociabilă și îmi place să ies în oraș cu prietenii. Mergem la cafenele sau ne întâlnim în diverse contexte sociale precum evenimentele. Da, pot afirma că, în medie, cheltuiesc cam 500 de lei” (C. C., 26 de ani, celibatar). Cât privește bugetul alocat de tinerii căsătoriți pentru desfășurarea timpului liber, acesta variază de la 100 până la 300 de lei: „sume sunt, în medie, cuprinse între 100 și 300 de lei. Depinde ce activități găsim să facem. De regulă, nicio săptămână nu seamănă cu alta. Dacă avem chef putem să mergem într-un weekend la terasă, cafea, la un film cu prietenii sau de ce nu o escapadă la mare sau la munte, și atunci cheltuim mai mult” (T. B., 25 de ani, feminin, uniune consensuală). Din prisma tinerilor căsătoriți care au copii, cheltuielile sunt minime sau cuprinse între 100 și 200 de lei: „nu mult, de exemplu aici, în parc, este gratuit. Bucuria la nivelul ăsta de vârstă nu costă, spre deosebire de alte niveluri. Când o să mai crească, acum le bucură și o piatră și o frunză” (E. D., 35 de ani, căsătorită, doi copii); „în timpul săptămânii nu cheltuiesc mulți bani pentru că acest timp liber nu prea există și ieșim mai mult în parc. În weekend costurile alocate timpului liber cresc sau scad în funcție de activitatea aleasă. Într-o zi de weekend în București, compusă dintr-o ieșire la o terasă, o plimbare în parc și un film se cheltuiesc, în medie, între 100 și 200 de lei” (I. P., 26 de ani, căsătorită, un copil).

Referitor la întrebarea „care sunt orele în care vă bucurați de timp liber în zilele lucrătoare? Dar în cele de weekend?”, marea majoritate a tinerilor celibatari au răspuns că orele predilecte sunt 19:00–24:00, atunci când se întorc de la serviciu, în zilele lucrătoare; totodată, cei mai mulți respondenți au fost de acord că nu sunt constrânși să întreprindă nicio activitate profesională în zilele de sâmbătă și duminică, așa că le pot dedica variatelor modalități de petrecere a timpului liber. Orele variază și în cazul tinerilor căsătoriți, dar în zilele lucrătoare se pot bucura de timp liber în intervalul orar 19:00–23:00, iar weekend-ul complet îl pun la dispoziția timpului liber: „îmi este greu să estimez, 19:00–23:00 în timpul săptămânii, după ce ajung de la birou, mai fac cumpărături, de fapt cât rezist 23:00–24:00, când se cunoaște oboseala. Iar în weekend nu am niciun fel de reținere, încerc să mă bucur, să fructific cât mai mult timpul acela” (A. N., 26 de ani, masculin, uniune consensuală). Din perspectiva tinerilor căsătoriți care au copii și responsabilități la locul de muncă, în timpul săptămânii timpul liber se poate regăsi seara, în intervalul orar 18:00–21:00, persoanele care se află în concediu postnatal au declarat că orele de somn ale copilului reprezintă o „evadare”, iar cele cu profesii liberale dispun de o perioadă mai îndelungată de

timp liber. Cu toate acestea, marea majoritate a declarat că în weekend după terminarea treburilor casnice se pot bucura de o doză mai crescută de timp liber, cam după ora 14:00 până la ora 21:00.

Potrivit răspunsurilor la întrebarea „practicați vreun sport în timpul liber? Cât timp îi alocați?”, cei mai mulți dintre respondenți au înțeles cât de importantă este sănătatea pentru a se menține un echilibru între starea fizică și cea psihică: „în timpul liber îmi place să înot, practic acest sport de la o vârstă fragedă. Înainte alocam mai mult timp și pentru antrenamente, acum în jur de 2 ore le petrec la piscină” (I. B., 25 de ani, celibatar); „între orele 22:00 și 23:00 alerg în parc, am ales acest interval orar deoarece nu este lume multă prezentă și pot alerga nestingherit fără să deranjez sau să ocolesc pe cineva” (C. L., 25 de ani, celibatar); „făceam aerobic și tae bo 3 ore pe săptămână, dar de când nu mai merg la sală fac o pauză. Acum fac mai mult kinetoterapie sau merg pe bicicletă sau pe jos” (D. C., 25 de ani, celibatară); „nu sunt o împătimită a sportului, dar mai alerg în parc, cam jumătate de oră, de 2–3 ori pe săptămână” (D. G., 26 de ani, celibatară); doi dintre indivizii intervievați joacă tenis în timpul liber; iar alți trei respondenți merg la sală, unde practică aerobic, kangoo, cardio, zumba, cam 3 ore pe săptămână. Putem observa că activitatea favorită este alergatul în parc, iar persoanele care nu practică în prezent niciun sport au alocat în trecut durate considerabile pentru această manieră de desfășurare a timpului liber: „nu mai practic niciun sport, obișnuiam să alerg vara mai ales, mă trezeam la 5, alergam jumătate de oră și apoi plecam la muncă. Dar asta s-a întâmplat acum o vară–două, acum nu am mai avut timp să mă ocup de așa ceva. Și am mai mers la sală mai demult, dar la fel am putut să fac doar o vară treaba asta când nu aveam cursuri” (O. N., 29 de ani, celibatară). Marea majoritate a tinerilor căsătoriți fără copii nu practică niciun sport, iar cinci dintre ei au menționat că au diverse hobby-uri în domeniul sportiv, precum tenisul de câmp, mersul pe bicicletă, fotbalul din weekend cu prietenii, înotul, karate: „schiul din copilărie, mai ales iarna mergem la munte pentru a îl pune în practică. Apoi mersul pe bicicletă, pe role prin parc primăvara și vara, în fiecare duminică. Și când am timp merg la piscină să înot sau vara la mare. Pentru schi mergem de două ori pe lună la munte, aproximativ 5 ore pe zi” (C. C., 35 de ani, căsătorită). Tinerii care au copii au afirmat că la momentul actual nu practică niciun sport deoarece timpul nu le permite, dar și-au dedicat o parte a timpului sportului înainte de nașterea copiilor. În schimb, șase părinți au declarat că practică sport, dar nu foarte des, activități precum mersul la sală, gimnastică, bicicletă: „eu sunt instructor de tango argentinian, și cam asta fac, mă mai duc din când în când la yoga când îmi permite programul. Având în vedere faptul că activitatea de instructor este ceva profesional, nu aș introduce-o în categoria de timp liber, însă dansez și în afara cursurilor, săptămânal acord dansului extra câteva ore, iar pentru cursuri alte câteva ore, între 2 și 4, să zicem” (L. T., 35 de ani, căsătorită, un copil); „dacă se poate numi sport, ies cu rolele și cu bicicleta prin parc și fac fitness, cumulate cam 6 ore săptămânal” (P. A., 35 de ani, căsătorită, un copil).

Conform răspunsurilor de la întrebarea „frecvențați des spațiile culturale și cum puteți descrie experiența cu acestea?”, dintre celibatari o treime nu frecventează

spațiile culturale (teatru, muzeu, operă, bibliotecă, librării), alți cinci respondenți preferă să meargă la teatru, trei la muzeu, iar alți doi prin librării cam o dată pe lună: „mă duc frecvent la teatru, cam o dată pe lună, deoarece la fiecare piesă la care am participat am avut prilejul să mă deconectez de stresul zilnic, de problemele cotidiene și să mă relaxez” (I. B., 25 de ani, celibatar); „merg la teatru și în librării de cele mai multe ori. Mi-aș dori să merg mai des pentru că este o experiență faină, care mă scoate din rutină și îmi oferă alte perspective” (D. G., 26 de ani, celibatară); „merg la teatru cam o dată pe lună. Este bucurie și hrană pentru suflet. Cred că în București am încercat multe, de la Teatrul Odeon până la Teatrul I. L. Caragiale, Nottara, pentru că îmi place să văd jocul actorilor în scenă” (A. P., 29 de ani, celibatară); „când îmi iau concediu, obișnuiesc să vizitez muzee și alte obiective turistice cu precădere istorice deoarece sunt pasionată de artă, istorie și cultură. Sunt întotdeauna impresionată, deoarece fiecare experiență de acest gen îmi îmbogățește cunoștințele și mă relaxează” (R. Z., 25 de ani, celibatară); „nu prea, cu rușine. Am fost acum o lună la Muzeul Țăranului Român. Din păcate, nu merg foarte des, este interesant, dar nu suport lumina artificială și de asta evit” (D. C., 25 de ani, celibatară); „la teatru recunosc că nu am mai fost de ceva timp. La operă la fel, de obicei în ceea ce privește cultura mai merg prin muzee și citesc eu cărți împrumutate de la bibliotecă sau le cumpăr de prin librării, adică așa îmi acord eu timp pentru cultură. Ce citesc, ce vorbesc cu alții, ce mă documentez, ce cărți aflu, ariile care mă interesează, cam acest fel, deci mă documentez singură. La muzeu o dată la câteva luni” (O. N., 29 de ani, celibatară). Spre deosebire de celibatari, cei căsătoriți vizitează în unanimitate instituțiile ce oferă cultură înaltă; trec pragurile teatrelor din București, frecventează muzeele atât în țară, cât și în străinătate: „pot spune că în ultima vreme, date fiind împrejurările am început să obișnuiesc să trec și pe la bibliotecă. Merg de obicei la Biblioteca Națională, pentru că este aproape de zona în care locuiesc. La teatru merg în medie de 2 ori pe lună. La muzeele din București sincer nu prea am mai fost în ultima vreme. Ultimul pe care l-am vizitat a fost Muzeul Național al Satului, asta anul trecut, însă de fiecare dată când prind momentul unui city break, muzeele sunt sigur pe listă” (L.V., 30 de ani, căsătorit). Marea majoritate a respondenților căsătoriți cu copii au declarat că nu se mai pot preocupa de activitățile culturale de când au venit pe lume cei mici: „nu, nu am cu cine îl lăsa pe cel mic și băiatul meu gălăgios nu mi-ar permite, adică mi-ar face plăcere, dar momentan nu este potrivit pentru noi, așteptăm să crească să îl putem include și pe el” (M. E., 35 de ani, căsătorită, un copil); șase persoane au afirmat că preferă să meargă la teatru, iar ca instituții culturale secundare putem identifica muzeul și bibliotecă: „ocazional, când sunt spectacole la teatru care ne interesează, să zicem lunar, eventual luăm și fetița sau o lăsăm în compania bunicilor” (S. I., 35 de ani, căsătorită, un copil); „le frecventăm într-un timp, teatrul în special, numai că de-o vreme nu îmi mai permite. Tot ce înseamnă timp liber îl petrec cu copilul, așa că mă duc în zona culturală unde pot să iau și băiatul, târguri, evenimente, muzee la care să poată participa și el, și mai vizitez Ludoteca pentru copii din cadrul Bibliotecii Naționale” (L. T., 35 de ani, căsătorită, un copil); „îmi place să merg la teatru, în special la Teatrul de Comedie. La bibliotecă mă duc prin prisma profesiei

de avocat de fiecare dată când am nevoie pentru un caz de vreo carte veche pe care nu o pot găsi online. Iar la teatru, mi se pare impresionant că acei oameni joacă pentru tine, că se creează o atmosferă personală între actori și spectatori” (I. P., 26 de ani, căsătorită, un copil).

Cât privește întrebarea „preferați să vă petreceți timpul liber în mod pasiv? Cât timp dedicați acestor activități?”, majoritatea respondenților au susținut că în principal în timpul săptămânii își petrec timpul liber în mod pasiv, iar în weekend preferă activitățile mai active precum ieșirile în oraș cu prietenii, vizitarea rudelor. Programul încărcat de la birou, rutina zilnică, stresul acumulat în mediul de lucru sunt elementele care determină indivizii să opteze pentru o modalitate pasivă de petrecere a timpului liber deoarece „energia se scurge încetul cu încetul”, iar pentru a fi capabili să se relaxeze optează pentru alternative care să nu îi solicite nici fizic, nici intelectual – activitățile preferate sunt navigatul pe Internet, fie că ne referim la rețelele sociale care le permit să mențină legătura cu prietenii, fie site-urile pe care pot urmări filme online, vizionarea programelor TV, muzica este ascultată în timpul în care întreprind și alte acțiuni: „nu îmi displace să îmi petrec timpul liber în mod pasiv. Sunt tot metode de relaxare. Pe Internet petrec foarte mult timp, din păcate, mai ales de când au apărut telefoanele smart și ai acces la Internet oriunde. Stau pe Internet cel puțin 4 ore pe zi și asta pentru că nu am televizor” (I. Ș., 25 de ani, celibatară); „la televizor o dată la jumătate de an, doar când merg acasă și chiar văd un film care să mă atragă. Filme de calitate încercăm să vedem la cinema, care au un mesaj de transmis, istorice, de dragoste, să aibă ceva constructiv, clar nu orice fel de film” (O. N., 29 de ani, celibatară); „mai mult în timpul săptămânii îmi petrec timpul liber, puținul pe care îl am în mod pasiv. Scurta vizionare a programelor TV, nimic de la TV nu reușește să îmi capteze atenția pentru mai mult de 30 de minute, deci timpul petrecut în fața televizorului înseamnă mai mult o butonare irațională a telecomenzii” (L. B., 29 de ani, celibatară); „stau pe Internet de obicei în drumul până la birou sau seara pe Facebook sau Skype să vorbesc cu prietenii din zone mai îndepărtate. Vizionez TV-ul când gătesc sau mănânc, iar radio-ul este zgomotul de fundal când fac curat prin casă sau merg la cumpărături. Dintre toate cred că navigarea pe Internet îmi consumă cel mai mult timp, vreo două ore” (D. D., 29 de ani, celibatară). În opinia tinerilor căsătoriți fără copii, Internetul și vizionarea programelor TV sunt modalitățile predilecte de petrecere pasivă a timpului liber: „sunt atent la TV cât să mă pot pune la curent cu informații relevante și câteodată pentru divertisment. Oricum bătălia pentru supremație este câștigată de Internet. Dar petrecerea timpului pasiv depinde și foarte mult de stare. Dacă chiar sunt într-o zi leneșă sau fără chef pot să îmi dedic tot timpul acestor activități. Dacă vrei și un număr, aș putea să îți spun că găsesc două ore pentru asta zilnic în majoritatea timpului” (R. F., 28 de ani, masculin, într-o uniune consensuală). Tinerii căsătoriți cu copii preferă să își petreacă timpul liber într-o manieră activă, factorul cu impact cel mai mare fiind copiii, însă în timpul săptămânii, când le permite programul, navighează pe Internet, vizionează filme și ascultă muzică: „da, mai stau pe Internet, pe rețele sociale sau mă informez cu privire la creșterea copilului de pe variate forum-uri, grupuri dedicate tinerelor

mămici, site-uri de specialitate” (I. D., 35 de ani, căsătorită, un copil); „fac de toate, sunt și activă și pasivă. Ascult muzică, privesc pe Internet lucruri ce țin de pasiunea mea, dansul, pe Youtube găsesc filme, combinat, le amestec ca să am timp pentru toate” (L. T., 35 de ani, căsătorită, un copil)

În ceea ce privește întrebarea „Cât de des călătoriți în timpul liber și în ce perioadă?”, în unanimitate, respondenții au declarat că preferă să călătorească în concedii, în special pe durata verii, dar întreprind și mici excursii la munte, în perioada sărbătorilor de iarnă. Organizează aproape lunar mici escapade pe perioada weekend-urilor, când se retrag din aglomerația capitalei pentru a vizita diverse obiective turistice din țară sau pentru a fi alături de rudele lor; aceste excursii nu sunt de amploarea celor din perioada vacanțelor, când indivizii au ca destinații turistice predilecte litoralul pe timp de vară și muntele pentru sezonul de ski iarna sau chiar vacanțele planificate în afara țării: „de obicei îmi iau concediu vara sau iarna și îl cuplez cu un weekend. Cam 4–5 zile stau în vacanță, depinde și de posibilitățile din acea perioadă și de obicei în țară” (D. C., 25 de ani, celibatară); „călătoresc lunar prin țară. De obicei prind weekend-urile și poate câteva zile din săptămână dacă este mai mare vacanța” (D. G., 26 de ani, celibatară); „foarte des, în țară, momentan. Călătoresc cel puțin o dată pe lună în weekend și în rest îmi iau concedii vara și iarna” (M. G., 35 de ani, celibatar); „călătoriile sunt foarte rare, de fapt în ultimii ani au fost pentru a rezolva unele treburi, iar călătoriile înseamnă drumuri lunar de la București până la mine în Argeș și în rest, o dată la câteva luni, obișnuiesc să merg în pelerinaje la diverse mănăstiri și cam asta înseamnă călătorii în principiu” (O. N., 29 de ani, celibatară); „în drumeții, în weekend-uri merg cu prietenii, în special, plus vacanțele de sezon, iarna merg la ski este unul dintre sporturile mele de iarnă preferate, și vara mergem pe litoral” (A. P., 29 de ani, celibatară). Și cei căsătoriți preferă să călătorească în weekend-uri în interiorul țării, în zone apropiate de regiunea Bucureștiului, dar aceștia își planifică zilele de concediu în funcție de zilele libere ale partenerilor: „călătorim în weekend cu mașina prin țară. Iar de două ori pe an, în funcție de bugetul anual pe care ni-l permitem, plecăm în sejururi fie doar noi doi, fie în sejururi de grup în afara țării. Stabilim dinainte ce țară, ce regiune vrem să vizităm și le organizăm pe cont propriu prin intermediul Internetului” (C. C., 35 de ani, căsătorită). Tinerii cu copii călătoresc în funcție de vacanțele copiilor, perioada de vară și a sărbătorilor de iarnă fiind predilecte pentru ca aceștia să poată solicita câteva zile de concediu, iar zilele de weekend sunt preferate pentru excursiile pe distanțe scurte, cel mult în afara capitalei: „de sărbători, de Paște, de Crăciun ne vizităm rudele care locuiesc în afara Bucureștiului. Mai mergem în weekend-uri cu prietenii la munte” (I. D., 35 de ani, căsătorită, un copil); „încerc de câte ori timpul liber ne permite. Merg și în weekend-uri, deși nu sunt perioadele mele preferate pentru că este prea aglomerat. În rest, pot să spun în vacanțele copilului, dar îmi place să călătoresc, și atunci prefer în afara țării” (L. T., 35 de ani, căsătorită, un copil).

Răspunsurile la întrebarea „ce activități v-ar plăcea să desfășurați dacă ați avea mai mult timp la dispoziție?”, arată o dorință puternică a respondenților de

îndeplinire a funcției estetico-distractive a timpului liber, prin apelul la recreație: călătorii, vacanțe, excursii, drumeții. Dar și a funcției de dezvoltare a personalității, prin dorința de a urma diferite cursuri sau de a-și spori consumul intelectual prin frecventarea instituțiilor culturale; sau de a se preocupa de sănătate ducând un stil de viață echilibrat prin apelul la sport: „cred că aş face un tur al diferitelor zone din România. Deci, tot o călătorie, dar în interiorul țării momentan” (M. G., 35 de ani, celibatar); „mi-ar plăcea să fac o călătorie în țări exotice” (R. Z., 25 de ani, celibatară); „mi-ar plăcea să călătoresc și mai mult, să merg la dansuri sau să fac alt sport și să fac cursuri noi” (D. G., 26 de ani, celibatară); „aş călători sau aş merge la spectacole, festivaluri stradale sau m-aş preocupa de activitățile culturale” (A. P., 29 de ani, celibatară); „mi-ar plăcea să urmez un curs de gastronomie sau de design interior. De asemenea, mi-ar plăcea și un curs de dans, bachata sau salsa” (I. Ș., 25 de ani, celibatară); „sport, în principiu. Mi-ar plăcea să fac mai mult sport pentru a mă menține, în rest sunt destul de echilibrată” (D. C., 25 de ani, celibatară). Din perspectiva tinerilor căsătoriți fără copii, aceștia au susținut că activitățile pe care ar dori să le fructifice mai mult sunt de ordin recreativ, călătoriile și cele care mențin echilibrul între latura fizică și cea psihică, de sănătate, sportul: „mi-aș dori să pot călători mai mult, să am timp să fac mai mult sport. Mi-ar plăcea să pot ajunge să cunosc specificul cât mai multor culturi și implicit temperamentul oamenilor ce aparțin acestor culturi, să observ după ce tradiții și obiceiuri își ghidează sau nu existența” (L. V., 30 de ani, căsătorit); „vreau să mă apuc de un alt sport, momentan practic doar tenis, tenis de masă, de câmp și să călătoresc, vreau să văd lumea în lung și în lat” (A. G., 27 de ani, masculin, într-o uniune consensuală). Potrivit opiniilor tinerilor cu copii, în unanimitate aceștia au afirmat că ar întreprinde mai multe călătorii, așadar ar fi îndeplinită funcția estetico-recreativă a timpului liber: „mai mult timp liber, mi-ar plăcea să călătoresc mai mult, dar pentru acest lucru ar trebui să mă preocup mai mult și de latura financiară” (L. T., 35 de ani, căsătorită, un copil); „cred că aş călători mai mult, acum că băiatul este mărișor și am posibilitatea să îl implic și pe el” (P. A., 35 de ani, căsătorită, un copil).

Analiza datelor obținute prin interviuri realizate cu reprezentanți ai unor instituții bucureștene ce oferă servicii de petrecere a timpului liber

Răspunsurile acordate de reprezentanții unor instituții care oferă servicii de petrecere a timpului liber, la întrebarea „îmi puteți spune cu aproximație care este numărul vizitatorilor dumneavoastră?”, susțin faptul că acestea se bucură de un număr sporit de persoane care le calcă pragul: „parcul se bucură de peste 200 de vizitatori zilnic, în special în sezonul cald” (R1 – reprezentant parc); și instituțiile muzeale pot confirma că atât elevii, cât și tinerii și vârstnicii le calcă pragurile săptămânal: „în anul 2015, muzeul a fost vizitat de circa 402 000 de vizitatori, din care peste 205 000 de adulți, circa 100 000 de elevi/studenți, aproximativ 55 000 de pensionari și 42 000 de persoane au beneficiat de gratuități, iar în cursul anului 2016, 12 068 de elevi/studenți au călcat pragul muzeului” (R2 – sociolog, muzeu). Totodată, un număr semnificativ

de persoane caută să își sporească pe cât posibil consumul cultural și frecventează teatrul, opera, librăriile: „în medie cam 50–100 de oameni” (R3 – coordonator promovare, teatru liric); „sunt spectacole la care se vând toate biletele și altele la care nu se întâmplă acest lucru, este de luat în calcul și capacitatea sălilor, deținem Sala Mare sau Studio, Sala Media, Sala Atelier” (R6 – PR specialist, teatru dramatic). În cadrul unei librării bucureștene „numărul participanților într-o singură filială este în medie de 40 pe zi” (R5 – marketing specialist, librărie); „nu aș putea să îți spun cu exactitate zilnic, dar săptămânal, aproximativ 500 de persoane” (R7 – PR officer, cinematograf).

Referitor la profilul sociodemografic al vizitatorilor, din răspunsurile intervievaților reiese că cei care frecventează spațiile culturale sunt persoane cu studii superioare, venituri medii și mari, cu aspirații de a-și îmbogăți latura intelectuală: „are 35 de ani, este femeie, în general are doi copii, minim unul și deține studii superioare” (R5 – marketing specialist, librărie); „sunt persoane care consideră că educația muzeală reprezintă modalitatea de realizare a autoeducației, a ecoeducației, a educației pentru timp liber, iar educația muzeală prin componentele socială (excursii, spectacole, expoziții), psihologică (fiecare persoană are un ideal, aspirații, nevoi spirituale) și culturală (contactul cu valori create de societate) care capătă valori psihopedagogice” (R2 – sociolog, muzeu). În cazul operei, putem identifica un profil al spectatorului frecvent cu vârste cuprinse între 30 și 45 de ani, din mediul urban, cu studii superioare și un venit superior. Cu toate acestea, teatrul tinde să fie vizitat preponderent de tinerii care au un nivel de instruire ridicat sau de cei ale căror studii în desfășurare au legătură cu arta teatrală, dar și de persoanele care au depășit pragul de 40 de ani și care au dobândit un anumit statut social: „din ce în ce mai mult tineret, absolvenți de studii medii, superioare. Se mai poate vorbi de o diferență și în funcție de tipul spectacolelor, sunt spectacole montate în stil clasic care atrag o anumită categorie, să zicem după 40 de ani până la pensionari, apoi spectacole montate într-o manieră mai modernă, foarte apreciate de publicul tânăr” (R6 – PR specialist, teatru dramatic). Precum teatrul, și cinematografele se bucură atât de prezența unui public tânăr, cât și a adulților: „persoane care doresc să își petreacă timpul liber într-un spațiu neconvențional, la diferite activități care îmbină latura culturală cu cea de entertainment: spectacole de teatru, proiecții de film, concerte acustice, spectacole de improvizație sau stand-up comedy” (R7 – PR officer, cinematograf). În ce privește zonele de agrement, acestea sunt vizitate de persoane care preferă să își ocupe timpul liber practicând un sport sau au un hobby pe care îl pot desfășura în interiorul parcului: „oamenii care au animale de companie merg în spațiile special amenajate; părinții cu copii vizitează Țărcul de păsări exotice unde pot găsi lebede, păuni, rațe mandarine, găște de Nil, locuri special amenajate pentru copii și care sunt utilizate cu leagăne, balansoare, cei care vin cu copiii să se relaxeze pe băncuțe sau merg la foisor unde se pot desfășura și activități cultural-artistice; tinerii cu vârste cuprinse între 15 și 25 de ani, care vizitează panourile de graffiti, terenurile de minisport, mesele de ping pong, terenul de minigolf, terenul de fotbal sau de baschet; cei preocupați de starea fizică, sănătate și sport închiriază biciclete sau

lucrează la aparatele de fitness, bătrâni care vin să se relaxeze pe băncuțe sau se deplasează la mesele de șah” (R1 – reprezentant parc).

Zilele preferate de vizitatori sunt cele de weekend, prelungindu-se cu ziua de vineri, în care indivizii preferă modalitățile active de petrecere a timpului liber, comparativ cu zilele lucrătoare în care stresul și starea de oboseală acumulate în urma programului de la locul de muncă își spun cuvântul: „în weekend, vineri, sâmbătă, duminică sunt populate toate locurile din parc” (R1 – reprezentant parc); „lunea și marțea avem repetiții, iar de miercuri până duminică sunt zilele de spectacol. În weekend, clar vin cei mai mulți spectatori cu apogeul sâmbăta și numărul se reduce ușor duminică și este normal odată ce ne apropiem de sosirea zilelor lucrătoare” (R3 – coordonator promovare, teatru liric); „vinerea și sâmbăta, când se eliberează de stresul de la serviciu vin să mai achiziționeze o carte” (R5 – marketing specialist, librărie); „zilele preferate sunt în weekend, dar dacă este vorba despre un spectacol care a fost promovat foarte bine și are și o distribuție care să conțină nume consacrate, vânzările билетelor sunt bune și în timpul săptămânii” (R6 – PR specialist, teatru dramatic); „cele mai frecventate zile sunt cele de vineri și sâmbătă, cum se eliberează și oamenii de la birou și vor să se mai relaxeze puțin” (R7 – PR officer, cinematograf). În contextul unei cafenele, prezența unui public cât mai numeros se poate regăsi și în cadrul zilelor lucrătoare, nu doar în weekend: „există două categorii: freelancerii, care frecventează spațiul în timpul săptămânii, și tinerele familii din vecinătate, care preferă weekend-ul” (R4 – manager, cafenea).

Cât privește intervalul orar în care aceste instituții se bucură de cei mai mulți participanți, seara după orele 19:00 este momentul cel mai prielnic: „cam de la ora 19:00, dar uneori avem și spectacole care sunt mai lungi, se întind pe o perioadă mai mare și atunci vizitatorii vin în jurul orei 18:00” (R3 – coordonator promovare, teatru liric); „avem spectacole în fiecare zi, organizăm lunea de la orele 12:00 și un tur ghidat al teatrului, dar zilele preferate sunt cele de weekend, începând cu orele 20:00” (R6 – PR specialist, teatru dramatic); „spectacolele încep la ora 20:00 și se termină la 10:00, noi am considerat oportun să le poziționăm așa deoarece seara este momentul cel mai prielnic când spectatorii își pot găsi puțin timp liber să se relaxeze și să vizioneze un film în aer liber” (R7 – PR officer, cinematograf). În cazul parcului și al cafenelei, am putut constata faptul că perioadele în care în incinta acestora publicul este numeros sunt și orele dimineții, dar și ale serii: „dimineața, văd mai mereu părinți care vin însoțiți de copii sau tineri care își plimbă animalele de companie, bătrâni care se adăpostesc de soarele arzător la umbra copacilor. După-amiaza mai puțin, părinții pleacă să își adoarmă copiii, presupun, și se întorc spre înserat. Cam dimineața și seara, nu aș ști să spun intervalele exacte” (R1 – reprezentant parc); „îi avem pe cei care vin să își înceapă dimineața alături de cafea și alături de noi, un interval ar fi 8:00–12:00 și freelancerii între 14:00–16:00. Tinerele familii care vin în weekend preferă după orele 18:00, cred că atunci se mai eliberează de treburile casnice sau preferă ca seara să îi găsească în compania partenerului în oraș” (R4 – manager, cafenea). Marketing specialist al lanțului de librării bucureștene a susținut faptul că librăria este frecventată în special după-amiaza,

când segmentul de public-țintă al respectivei instituții se eliberează de programul încărcat de la locul de muncă: „între 15:00 și 19:00, după ce ies de la job, clar acelea sunt orele de vârf cu cei mai mulți clienți în librărie” (R5 – marketing specialist, librărie).

Motivele pentru care indivizii vizitează respectivele spații pot fi împărțite în două categorii: culturale, necesitatea de a spori consumul intelectual, în cazul muzeului, teatrului, operei, librăriei; și dorința de recreere, relaxare în cazul parcului și a zonelor de agrement. Persoanele cu un status superior vor adopta un consum cultural care poate fi ilustrat prin activități aparținând culturii înalte: „publicul vine la spectacolele teatrului nostru știind că sunt de văzut spectacole de o anumită calitate, din dorința de a vedea anumiți actori interpretând diverse roluri și nu în ultimul rând, de a vedea sălile recent renovate. Întreg teatrul are un nou aspect, mai modern și plăcut. Este de luat în calcul și faptul că teatrul se află amplasat într-o zonă centrală, ușor accesibilă. Dar cred că cel mai important motiv sunt spectacolele oferite, de o calitate neîndoielnică” (R6 – PR specialist, teatru dramatic); „cauzele sunt ușor de enumerat, profilul de specialitate al cafelei, ne preocupăm de calitatea produselor oferite clienților, mediul propice pentru muncă, după cum am menționat anterior vin freelanceri care doresc să își bea cafeaua și să lucreze în liniște la proiectele lor, dar și spațiul pe care l-am decorat de așa natură încât să fie prietenos cu copiii și animalele de companie, cum în weekend vin familiile din vecinătate, unii sunt acompaniați de copii, așa că am fost nevoiți să ne ocupăm și de bunăstarea lor” (R4 – manager, cafenea); „paleta variată de activități pregătite pentru public: filme consacrate ale artei cinematografice alese pentru proiecțiile de film, discuții libere despre lumea filmului, moderate de jurnaliști și critici de film, alături de cineasții invitați. De asemenea, proiecțiile de film și spectacolele de teatru au intrarea liberă. Spațiul neconvențional, în aer liber, reprezintă un alt motiv pentru care publicul vizitează Grădina noastră” (R7 – PR officer, cinematograf).

În ceea ce privește măsurile ce pot fi luate pentru ca publicul să fie motivat să viziteze și mai des respectivele spații destinate timpului liber, în unanimitate reprezentanții instituțiilor vizate au afirmat că au implementat diverse strategii în acest sens, strategii fundamentate pe punctele tari specifice fiecărui spațiu: „oferim o paletă largă de spații amenajate pentru diferite categorii sociodemografice în cadrul parcului care este împărțit în trei secțiuni: zona Charles de Gaulle, zona Pavilionului H Miorița și zona în care este amplasată Roata Mare. De asemenea, suntem atenți la diferitele specii de arbori pe care vizitatorii le pot regăsi aici, respectiv petunie, begonie, salvie și asigurăm și tratamentele fitosanitare necesare pentru combaterea bolilor și dăunătorilor la arbori și arbuști, dar și tratamente de dezinsecție, deratizare menite să asigure buna deplasare a vizitatorilor în parcul nostru” (R1 – reprezentant parc); „sunt create pachete special pentru clienții fideli, cei care vizitează cel mai des locația și au o rată ridicată de cumpărare” (R5 – marketing specialist, librărie); „dezvoltăm programări pentru persoanele care sunt ocupate și vor să facă rezervări, suntem atenți la creșterea calității serviciilor

oferite, se asigură un număr optim de repetiții, deținem o paletă destul de diversificată de spectacole, părinții pot veni însoțiți de copii deoarece le oferim servicii suplimentare și ne putem ocupa de cei mici” (R3 – coordonator promovare, teatru liric); „ne preocupăm deja de acest aspect și oferim reduceri, carduri de fidelitate, un program prelungit și un meniu cât mai variat” (R4 – manager, cafenea); „spectacole cu tematici variate, invitați din industria cinematografică, muzicală care să inițieze discuții interesante pentru public, activități cu intrare liberă care să faciliteze accesul bucureștenilor, dar și vizitatorilor din provincie sau turiștilor” (R7 – PR officer, cinematograful). De asemenea, subiecții fac și propuneri pentru implementări viitoare: „consider că ar trebui promovate mai mult spectacolele și interpretii prin diverse metode: clipuri difuzate pe posturile TV, afișe mai atrăgătoare și plasate în zonele cheie ale orașului, interviuri cu artiștii care apoi să fie publicate” (R6 – PR specialist, teatru dramatic); „printre modalitățile de atragere a publicului sunt și cele ce presupun utilizarea facilităților oferite de tehnologia multimedia și informația computerizată, autoghidul gratuit în limba română, precum și în limbile franceză, germană și engleză, s-au realizat și în anul 2015, ca și în anii anteriori, protocoale – parteneriat prin colaborarea cu cămine culturale, grădinițe, școli, facultăți de profil, personalități de prestigiu din cultură, din țară și din străinătate, elaborarea unui ghid pedagogic care are ca scop facilitarea înțelegerii muzeului ca resursă educațională. Publicitatea și PR-ul vor continua să joace un rol major în promovarea imaginii. Ne dorim elaborarea de reclame în colaborare cu agenția de publicitate, actualizarea chestionarelor și a sondajelor privind vizitatorii, accentul să fie pus pe calitatea serviciilor oferite turiștilor, vânzarea билетelor să fie asistată de computer, participarea personalului la cursuri și la schimburi de experiență” (R2 – sociolog, muzeu).

CONCLUZII

În ceea ce privește primul obiectiv specific al prezentei lucrări, și anume identificarea tipurilor de activități preferate de cele trei categorii de tineri bucureșteni, rezultatele au arătat faptul că există o activitate comună desfășurată în timpul liber, și anume vizionarea filmelor sau a serialelor. Tinerii singuri preferă și alte două maniere pasive de petrecere a timpului liber, lectura și navigarea pe Internet. Tinerii căsătoriți se îndreaptă spre ieșirile cu prietenii și excursiile în afara capitalei, așadar, modalități active de petrecere a timpului liber; iar tinerii căsătoriți care au copii apelează tot la activități active, preferând să iasă în parc însoțiți de cei mici. Aceste date sunt susținute și de declarațiile reprezentanților instituțiilor ce oferă servicii de petrecere a timpului liber, care au enumerat ca activități predilecte ale segmentului de public țintă vizat, vizionarea proiecțiilor cinematografice, frecventarea cafenelelor, a teatrelor și a parcurilor; parcurile și zonele de agrement fiind vizitate în mare parte de tinerii căsătoriți care au copii și care recurg la aceste spații ca locuri de joacă pentru cei mici.

Cât privește cel de-al doilea obiectiv specific pe care lucrarea de față și l-a propus, identificarea factorilor care influențează cantitatea de timp liber a celor trei segmente de public, există două cauze comune pe care le-am regăsit în urma aplicării celor două ghiduri de interviu, respectiv activitatea profesională și îndatoririle casnice. Statutul financiar este strict relaționat cu activitatea profesională, în acest caz indivizii investesc resursele lor temporale în schimbul resurselor materiale. Sarcinile efectuate la locul de muncă sunt cele care stabilesc procentul veniturilor, și totodată, cele care determină cantitatea de timp liber. În cazul în care o persoană apreciază profesia sa, aceasta va fi tentată să investească mai mult timp în rezolvarea sarcinilor din domeniul organizațional. Un criteriu comun pentru tinerii singuri și cei căsătoriți mai este și activitatea academică, unii dintre respondenți urmând cursurile unei a doua facultăți sau cursurile de master. Astfel, gradul de instruire ocupă un loc fundamental în modelarea activităților dedicate timpului liber. Persoanele care aleg să își completeze studiile se află pe o treaptă de satisfacție mai scăzută cu privire la funcția de relaxare a timpului liber, deoarece pentru ele este mai importantă funcția de autorealizare. Un alt factor care are un impact important asupra timpului liber al tinerilor căsătoriți este reprezentat și de nevoile, interesele, problemele partenerului, iar în contextul celor care au copii, de nevoile și interesele celor mici.

Referitor la cel de-al treilea obiectiv, și anume identificarea sumelor de bani pe care tinerii ce aparțin celor trei categorii sociodemografice vizate le investesc, am observat că bugetele alocate activităților recurente timpului liber variază, celibatarii investesc în jurul a 100–200 de lei, fiind echivalent cu bugetul alocat de tinerii care au copii. În timp ce bugetul alocat de tinerii căsătoriți pentru activitățile de *loisir* crește în jurul sumei de 200–300 de lei. Potrivit interviurilor aplicate reprezentanților instituțiilor care oferă servicii de petrecere a timpului liber, bugetul variază mult, de la prețul unui bilet care permite accesul în incinta unui muzeu sau suma de 7 lei care permite achitarea consumației într-o cafea, până la circa 150 de lei, sumă posibil plătită de un consumator în urma vizitei într-o librărie.

În ceea ce privește următorul obiectiv specific, și anume identificarea intervalelor de timp liber dintr-o zi, rezultă că durata timpului liber scade de la tinerii necăsătoriți (19:00–24:00), respectiv de la aproximativ 4–5 ore, la cei căsătoriți sau aflați într-o uniune consensuală (19:00–23:00), respectiv 3–4 ore, și ajungând la tinerii cu copii (18:00–21:00), 2–3 ore. În zilele de sâmbătă și duminică, cele două categorii și anume tinerii celibatari și cei care au un partener/ă se pot bucura pe durata întregii zile de activitățile de *loisir*, comparativ cu timpul liber alocat de tinerii care au copii, situat în intervalul orar 14:00–21:00, mai exact 7–8 ore.

Referitor la ultimul obiectiv specific propus, și anume identificarea persoanelor cu care subiecții își petrec timpul liber, am constatat, în urma celor două cercetări efectuate, faptul că prietenii ocupă locul secundar. Tinerii celibatari desfășoară cele mai multe activități de *loisir* cu familia de origine, iar locul trei este ocupat de colegii de serviciu. Pe primul loc în cazul tinerilor căsătoriți sau aflați într-o uniune consensuală este partenerul/a, iar al tinerilor căsătoriți cu copii este familia nucleară

de procreere, respectiv copiii și soțul/ia. Putem observa că grupul primar, de apartenență, bazat fie pe legături de rudenie (familia), fie pe legături de prietenie, dar și grupul secundar (colegii de la locul de muncă) joacă rolurile cele mai importante în influențarea alegerilor cu privire la activitățile de desfășurare a timpului liber.

Reamintind obiectivul general al prezentei lucrări, identificarea în mod comparativ a modalităților de petrecere a timpului liber de către tinerii din trei categorii sociodemografice, din București, putem afirma că există mici diferențe, dar și cadre comune; pentru tinerii celibatari, printre activitățile predilecte de petrecere a timpului liber se remarcă vizionarea filmelor (fie la TV, Internet sau cinema), lectura și Internetul (ultimul poate fi încadrat și ca o componentă de ordin social deoarece respondenții nu o utilizează doar pentru informare, ci și pentru comunicarea cu rudele sau prietenii aflați în spații îndepărtate); ei sunt interesați și de activități culturale (lectura), fiind preocupați de dezvoltarea proprie. În schimb, tinerii căsătoriți sau aflați într-o uniune consensuală, în zilele din timpul săptămânii doresc să își petreacă timpul activ și întreprind ieșiri cu prietenii în parc, la terase, restaurante, cafenele sau se vizitează reciproc, pe loc secund situându-se o activitate comună cu prima categorie, vizionarea filmelor, și apoi consumul recreativ, excursiile. În timp ce tinerii căsătoriți care au copii consideră ca prioritate timpul liber destinat celor mici, fapt pentru care își petrec timpul la nivel activ cu aceștia, ies în parc, desfășoară drumeții în natură, iar în momentul lor de solitudine aleg să își petreacă timpul pasiv, urmărind filme.

În weekend, celibatarii doresc să iasă în oraș cu prietenii lor sau să își viziteze rudele pentru a evada din tumultul capitalei, să plece în excursii în diferite puncte turistice ale României, fapt ce le permite un consum recreativ, dar și unul de ordin cultural prin frecventarea teatrelor și sălilor de concert. În schimb, tinerii căsătoriți sau aflați într-o uniune consensuală se preocupă în weekend doar de dezvoltarea lor culturală, merg să vizioneze o piesă de teatru sau achiziționează cărți din diverse librării. Timpul liber al tinerilor căsătoriți cu copii este dedicat prioritar celor mici, chiar și întâlnirile cu prietenii sunt menite să le asigure confort tot copiilor, fiind familii care au copii de aceeași vârstă, cu care fiii lor se pot juca în timp ce părinții împărtășesc păreri despre creșterea și îngrijirea mezinului; și excursiile sunt dedicate tot dezvoltării intelectuale a celor mici.

Așadar, modalitățile de petrecere a timpului liber sunt diferite în funcție de caracteristicile sociodemografice, dar și de factorii socioeconomiци care pot influența decizia individului. Timpul liber este privit de către toate cele trei categorii sociodemografice de tineri drept o dimensiune situată în exteriorul timpului dedicat activității profesionale și a îndatoririlor domestice și familiale; acesta reflectă durata rămasă după îndeplinirea sarcinilor prestate la locul de muncă și a atribuțiilor gospodărești, dar și a celor de îngrijire personală. Răspunsurile subiecților la cele două seturi de interviuri au confirmat ceea ce a demonstrat și literatura de specialitate, că toate cele trei funcții majore ale timpului liber, respectiv odihna, divertismentul și dezvoltarea personalității joacă un rol crucial în viața individului. Cercetarea de față lasă loc unor noi studii care să se fundamenteze pe un lot mult mai mare de participanți, și care să completeze rezultatele actuale.

BIBLIOGRAFIE

- Agabrian, M., *Cercetarea calitativă a socialului. Design și performare*, Iași, Editura Institutul European, 2004.
- Albert, F., *Dialog cu timpul liber*, București, Editura Politică, 1970.
- Aluaș, I., Drăgan, I., *Sociologia franceză contemporană – teorie, metodologie, tehnici, ramuri*, București, Editura Politică, 1971.
- Angelescu, C., Jula, D., *Timpul liber. Condiționări și implicații economice*, București, Editura Economică, 1997.
- Baudrillard, J., *Societatea de consum. Mituri și structuri*, București, Editura Comunicare.ro, 2008.
- Becker, O. A., Lois, D., *Competing pleasures? The impact of leisure time use on the transition to parenthood*, in “Journal of Family Issues”, vol. 34, no. 5, 2012, pp. 661–688.
- Centrul de Cercetare și Consultanță în Domeniul Culturii (CCCCDC), *Barometrul de consum cultural 2008*, București, 2008.
- Chelcea, S., *Tehnici de cercetare sociologică*, București, Editura Comunicare.ro, 2001.
- Chelcea, S., *Inițiere în cercetarea sociologică*, București, Editura Comunicare.ro, 2004.
- Comșa, M., *Stiluri de viață în România după 1989*, Cluj Napoca, Editura Universitară Clujană, 2006.
- Daedalus Consulting, *Activități de weekend*, București, 2007.
- D&D Research, Leo Burnett, *Leo Youth II*, București, 2008.
- European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (Eurofound), *3rd European Quality of Life Survey. Quality of life in Europe: Impacts of the crisis*, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2012.
- European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (Eurofound), *Sixth European Working Conditions Survey – Overview report*, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2016. Interactive data visualization tool, available online at <https://www.eurofound.europa.eu/surveys/european-working-conditions-surveys/sixth-european-working-conditions-survey-2015>.
- Institutul Național de Statistică (INS), *Utilizarea timpului în România. Comunicat de presă*, nr. 307 din 20 decembrie 2013, București.
- Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală (INCFC), *Barometrul de Consum Cultural 2015. Preferințe, practici și tendințe*, București, Editura Pro Universitaria, 2016.
- Luca, A. S.(coord.), *Tânăr în România: noi valori, noi identități*, Iași, Editura Institutul European, 2013.
- Mărginean, I., (coord.), *Diagnoza calității vieții*, București, Editura Expert, 2006.
- Mărginean, I., Precupețu, I. (coord.), *Diagnoza anuală a calității vieții*, București, Editura Expert, 2010.
- Mărginean, I., Precupețu, I. (coord.), Dumitru, M., Mihalache, F., Mihăilescu, A., Neagu, G., Popescu, R., Preoteasa, A. M., Tufă, L., Vasile, M., *Calitatea vieții în România 2010*, București, Editura Expert, 2011.
- Miron, M. A., *Comportamentul consumatorului: evoluție, determinări, realități și perspective*, București, Editura All, 1996.
- Mitulescu, S., *Studii în domeniul tineretului: traiectorii și stiluri de viață*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2008.
- Organization for Economic Co-operation and development (OECD), *Special focus: measuring leisure in OECD countries. Society at a glance*, London, 2009.
- Opreșcu, D., *Timpul liber și înstrăinarea umană*, București, Editura Politică, 1981.
- Pârvulescu, I., (ed.), *Și eu am trait în communism*, București, Editura Humanitas, 2015.
- Plăeșu, A., Dalu, A.-M., Angelescu, G., *Romanian Youth: life trends and strategies. Youth Barometer–2008. Research syntheses*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 2008.
- Robinson, J., Kestnbaum, M., *The personal computer, culture and other uses of free time*, in “Social Science Computer Review”, vol. 17, no. 2, 1999, pp. 209–216.

- Roman, M., *Diferența dintre genuri în alocarea timpului liber în România*, în „Journal for the Studies of Religions and Ideologies”, vol. 5, nr. 14, 2006, pp. 63–73.
- SNSPA, Facultatea de Management, *Millenials @ Work. Psihologia generației digitale din România*, București, 2016.
- Șandor, S. D., *Metode și tehnici de cercetare în științele sociale*, Cluj-Napoca, Editura Tritonic, 2013.
- Vasile, M., *Stiluri de viață în România postcomunistă. Ce modele comportamentale adoptăm și de ce*, Iași, Editura Lumen, 2010.
- Zamfir, C., Rebedeu, I. (coord.), *Stiluri de viață: dinamica lor în societatea contemporană*, București, Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1989.

The present article focuses on the ways in which young people from Romania spend their free time. In the last decades, a transition from the definition of leisure time as a temporal dimension located outside the time devoted to professional activity and household work to the description of free time from the perspective of human development at an intellectual and spiritual level has taken place. A significant part of this paper is devoted to the classification of the functions of leisure time; factors influencing the forms of spare time, dedicated time; and the ways in which the target spends his free time, through a secondary analysis of statistical data. Qualitative empirical research is based on semi-structured interview guides, applied face-to-face on the one hand to a group of young Romanians aged between 25 and 35, from urban areas, segmented on different civil statutes – unmarried, married, with children and without children, and on the other hand, to some representatives of institutions providing leisure time activities.

Keywords: free time, youth, cultural consume, unpaid work.

Primit: 16.07.2017

Acceptat: 07.09.2017